

Moje cesta byla přímočará

Eva Zálešáková
redaktorka

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze

1/2021 / ročník XXXI / 29 Kč

10 Seriál: Úvahy nad Krédem

12 100. narozeniny mons. Karla Exnera

18 Kniha: Osobnosti České Skalice

26 Kalendář jako cesta biblické víry

audioknihy

PRO RADOST ZE ŽIVOTA

spiritualita • beletrie • pohádky

AUDIONAKLADATELSTVÍ SLYŠ.TO OSLAVILO NEDÁVNO PRVNÍ NAROZENINY A JAKO DÁREK VÁM PŘINÁŠÍ 20% SLEVOU NA AUDIOKNIHY.

MODLITBA ARGENTINSKÝCH NOCÍ

Marek Orko Vácha
Dobrodruh, který se nebojí žít. Kniha, která trefuje do černého. Marek Orko Vácha čte svůj text o cestách k Bohu a smyslu života.

ODPUŠTĚNÍ

Guy Gilbert
Jak odpouštět v rodině, ve vztazích a jaké nástroje k tomu nabízí církev? Na tyto otázky odpovídá audiokniha francouzského „kněze delikventů“ G. Gilberta.

PÁN SE STARÁ

Josef Prokeš
Kniha Josefa Prokeše, kněze, skauta a horolezce, vede čtenáře k novému pohledu na víru. V krátkých textech se zabývá řadou závažných křesťanských témat, k nimž přistupuje s otevřeností, přitom ale s důkladným vzděláním a duchovní zkušeností.

MNICH V ZAJETÍ ISLAMISTŮ

Jacques Mourad
Poutavé svědectví syrského kněze o tom, že i v době největšího strachu a fyzické trýzně si lze zachovat víru a okusit Boží milosrdenství.

DĚJINY KŘESŤANSKÉHO VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D., DSc.
O hlavních epochách dějin křesťanského výtvarného umění hovoří historik umění Prof. Jan Royt.

O KATECHEZI OD ADAMA

ThLic. David Bouma, Th.D.
Nové a neotřelé pohledy na věrouku a moderní katechezi katolické církve: přesně to nabízí cyklus pořadů, ve kterém se doktor teologie David Bouma zabývá také otázkou, čemu u nás lidé věří a proč.

SLEVA 20 %

pouze s tímto kódem
ADALB20
platnost do 28. 2. 2021

(Z obsahu

- 5 **rozhovor**
Chovám úctu k prosté víře
Eva Zálešáková
- 10 **seriál**
Úvahy nad Krédem (1)
David Bouma
- 12 **osobnosti diecéze**
Mons. Karel Exner
se dožívá sta let
- 16 **zajímavosti diecéze**
Unikáty a zajímavosti
v královéhradecké diecézi
- 18 **historie**
Osobnosti České Skalice
- 22 **seriál**
Varhany v naší diecézi (11)
- 26 **bible a čas**
Kalendář jako cesta
biblické víry
- 29 **IKD – informace**
Královéhradecké diecéze
- 31 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává:
Biskupství královéhradecké,
Velké náměstí 35,
500 01 Hradec Králové.
Adresa redakce:
Tiskové oddělení, Velké nám. 35,
500 01 Hradec Králové,
tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Pep-in, s.r.o.
Tisk: Tiskárna v Ráji, s. r. o.,
Semtín.

Cena: 29 Kč.
Roční předplatné: 319 Kč.
Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové,
č. ú. 1016004393 / 5500,
variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo
čtenáře (viz adresní štítek).

ISSN 2570-7531

Výročí jednoho časopisu

Už je to několik let, co jsem byl dotázán, zda budu souhlasit s otištěním mého článku v měsíčníku královéhradecké diecéze Adalbert. Časopis jsem tehdy neznal a nikdy neviděl. Znáám však osobně královéhradeckého biskupa Jana Vokála. To rozhodlo a souhlas jsem tehdy rád udělil. Následně jsem dostal poštou výtisk s přetištěným článkem a byl jsem opravdu příjemně překvapen. Nejenom tím, že článek vyšel, ale také jeho vkusnou grafickou úpravou.

Od té chvíle jsem si považoval za čest, když jsem byl vyzván, abych pro Adalbert něco tematického napsal nebo když byl otištěn dřívější článek. Časopis se mi stal vítaným společníkem, zvláště poté, co jsem začal být jeho pravidelným odběratelem. A nejen to, časopis se stal svým obsahem, pestrostí a podáním vhodným příspěvkem k formaci širšího okruhu čtenářů z mých známých, rodinou počínaje.

Jako předseda redakční rady měsíčníku českobudějovické diecéze Setkání vnímám Adalbert coby určité zrcadlo, které si při práci nastavuji. Dávat dohromady čtenářsky přitažlivý diecézní časopis není za současné masmediální úrovně vůbec jednoduché. K jeho informativní a formační roli přistupuje schopnost oslovit co nejširší okruh čtenářů. Vedle praktikujících musí zaujmout jednotlivce, kteří sice nenavštěvují pravidelně bohoslužby, avšak cítí se být stále součástí komunity věřících. Časopis by měl rovněž vědět, jak oslovit širší veřejnost, včetně kritiků církve a církevního prostředí.

Úroveň časopisu odráží samozřejmě jeho grafika, která nejen upoutá, ale také „prodává obsah“. V případě časopisu Adalbert je toto splněno mírou vrchovatou. Už titulní stránka dokáže informovat o nejdůležitějších částech obsahu. Jednotlivé články přibližuje výtvarně zajímavým, nevtravným, ale přesto nepřehlédnutelným způsobem.

30 let – to je vhodná příležitost vzpomínat a slavit. V případě měsíčníku královéhradecké diecéze je nutné ocenit vzácné aktivity a informace, které zpřístupňuje čtenářskému okruhu. Je třeba vyzdvihnout nejenom koncepci, ale také práci a organizační úsilí těch, kteří se na tvorbě časopisu podílejí. A k tomu jim z celého srdce upřímně blahopřeji a současně děkuji, že mohu do Adalberta občas „svou troškou do mlýna“ přispět!

Chovám úctu k prosté víře

Desítky let slýchávali posluchači Českého rozhlasu redaktorku **Evu Zálešákovou** hovořit o kultuře a tématech týkajících se víry a náboženství. Za třicet let projela královéhradeckou diecézi, aby ji představila všem, které zajímaly události z dob minulých i současných. Troufám si tvrdit, že není mnoho těch, kteří diecézi znají tak, jako ona.

„Vaše rodinné kořeny bychom našli kde?“

Kořeny mám, řečeno s Františkem Halasem, tam, kde Vysočina nabírá dech a pole skládají slib chudoby. Můj pradědeček byl řídící školy a regenschori ve Včelákově u Hlinska. Ve věstníku Český učitel jsem se dočetla o četných vizitačních cestách, které v roce 1900 podnikal po diecézi Edvard Jan Brynych, 19. biskup královéhradecký. Kontakty s katolickou církví neviděl spolek českého učitelstva rád, důrazně odrazoval především od účasti na tzv. farských hostinách. Pan řídící se tak dostal na seznam těch, kdo „farských hostin lačni byli i nasyceni jsou“. A to ještě v redakci věstníku netušili, že paní řídící, moje prababička, půjčovala na faru svůj porcelánový servis z výbavy.

Vzpomínky a užitečné rady dcery řídících, mé babičky, si nesu celým životem. S ní jsem byla poprvé v kostele, samozřejmě v tom včelákovském sv. Máří Magdalény, bylo to o pohřbu. Chodila jsem i s košíčkem kvítí na Boží tělo, dodnes pamatuju, kde bývaly venkovní oltáře. V kostele mně babička ukazovala malby na stěnách a stropě, vyvedené v roce 1929 farářem Jan Kohelem. Vytvořil i obrazy křížové cesty. Až později jsem zjistila, že za mlada studoval výtvarné umění. Ve Včelákově pobyl 15 let, potom odešel do Kutné Hory.

„Co vás v dětství a mládí zajímalo?“

Ráda jsem se učila, poznávala nové věci a lidi, jen klavír mně tak dlouho vzdoroval,

až se po babiččině smrti naši smilovali. Protože byla učitelka, snila jsem o tom, že také jednou usednu za katedru. Milovala jsem češtinu a dějepis. Osud tomu chtěl, že jsem nakonec skončila na žurnalistice. Že to bude nejlepší rozhodnutí mého života, to by mě tenkrát ani ve snu nenapadlo. Na počátku 70. let minulého století tam ještě učili vynikající pedagogové. Za všechny bych jmenovala profesora Vladimíra Kovaříka, původně středoškolský profesor se vypracoval na předního českého literárního vědce. Pracoval na významných pozicích v rozhlase a posléze v televizi. Veřejnosti je známý především jako autor ve své době velmi populárních Literárních toulek a také dramaturg televizního seriálu F. L. Věk, natočeného podle rozsáhlého románu Aloise Jiráka z období našeho národního obrození.

„A podobné je to s hovorovou češtinou. To, co při poslechu zní přirozeně, černé na bílém vypadá, že redaktor neumí česky.“

„A pak přišel rozhlas.“

Moje cesta do rozhlasu, tenkrát ještě československého, byla přímočará. Upřímně řečeno, nikdy jsem nikde jinde nepracovala. Jen jsem si vyzkoušela psaní pro noviny při povinné prázdninové praxi v krajském deníku a hned, jak to bylo

možné, zařídila jsem si povinnou letní zkušenost v rádiu. V červenci 1977 jsem, už jako zaměstnanec, poprvé vkročila do rozhlasové budovy ve Vrchlického ulici v Hradci Králové. Zelená kovová branka za mnou zaklapla a já byla lapena. Ráda a na dlouhé roky. Na počátku roku 1999 se rozhlas přestěhoval na dnešní adresu do Havlíčkovy ulice. Prožila jsem tam ještě báječných více než 15 let.

„Čím jste se zabývala, než jste po listopadu 89 dostala přidělenou sekci náboženského života?“

Začínala jsem jako každý kandrdas ve zpravodajství. Potom sociální politika, nadšená jsem nebyla, ale časem se mně to moc hodilo, o tom později. Konečně vysněná kulturní rubrika, hlavně divadlo, především ochotnické. Jiráskův Hronov a další přehlídky, to bývaly moje tradiční štače. Odvážná autorská představení, jinoťaje, kterým zasvěcené obecenstvo nadšeně aplaudovalo. Konec osmdesátých let byl časem takového zvláštního spiklencetví. Když přišel listopad 1989, bylo jasné, že bude potřeba někoho, kdo by se věnoval životu církvi. Tady bych si vás dovolila opravit. Já tu rubriku nedostala přidělenou, ani jsem si ji nevybrala, ona si vybrala mě. Ujala jsem se jí ráda. Zajímal mě svět, který jsem neznala. Chtěla jsem ho poznat a pochopit. Snažím se o to dodnes.

Píšu o tom ve vzpomínkové publikaci Kamínky, která vyšla k loňskému stému výročí narození arcibiskupa Karla Otčenáška.

„V duchu znovu prožívám prosincový podvečer brzy potom, co se Karel Otčenášek vrátil do Hradce Králové, kde, obrazně řečeno, neměl kam hlavu složit. Mobily nebyly. Někdo sehnal telefonní číslo, na kterém by snad mohl být k zastizení. Kdo bude volat? Nikdo se do toho nehrnul, ale času nebylo nazbyt. Chtěli jsme s ním natočit pozdrav posluchačům, Vánoce byly přede dveřmi. Tak jsem si dodala odvahy a zkusila to. Dodnes vidím kužel světla ze stolní lampy, dopadající na tehdy typický oranžový tlačítkový telefon. Dovolala jsem se, komusi představila a za chvíli už byl Karel Otčenášek u telefonu. Vysvětlila jsem mu, o co nám jde, jak bychom to mohli udělat. „A vy jste pokřtěná?“... zajímalo ho. Až později jsem se dozvěděla, že tu otázku kladl všem, se kterými se setkal poprvé. Tak jsem ho ujistila, že jsem. Křtící svíci, kterou zdobí něžná kvítka konvalinek, že mám zabalenou v hedvábném papíře uloženou v knihovně. Jako doporučení to tenkrát koncem roku 1989 stačilo. Druhý den zastavilo před budovou rozhlasu, tehdy ještě ve Vrchlického ulici, auto a my jsme se setkali tváří v tvář.“

?? Vzpomenete si ještě, jakou první reportáž jste, co se týká duchovního života, dělala?

Na první reportáž, pominu-li to, jak jsem doprovodila arcibiskupa Karla Otčenáška při jeho první návštěvě rozhlasu k mikrofonu, si nevzpomenu. Ale už v září

1990 jsem byla v Číhošti, kde odhalovali památník P. Josefu Toufarovi. Ve vsi byla „hlava na hlavě“. Přijely desítky kněží a tisíce lidí z celé republiky. Tam jsem poznala opata želivského Víta Tajovského a začala naše spolupráce. Ještě téhož roku jsem se společně s regionálním historikem Františkem Drašnerem do nevelké obce u Ledče nad Sázavou vrátila. Událostmi v Číhošti se zabýval už od roku 1967, díky jemu jel tehdy s námi opat Tajovský. V té době ještě bydlel v Havlíčkově Brodě, svůj klášter v Želivě premonstráti převzali až o tři roky později. V Číhošti na nás čekali neterž pátera Toufara Marie Pospíšilová a manželé Václav a Jaroslava Trtíkovi, pamětníci událostí z přelomu let 1949–1950. Tehdy jsem natočila svůj první rozhlasový dokument s církevní tematikou.

?? Ujal se vás někdo v katolické církvi, aby vás do jejího života trochu zasvětil?

Jedním z mých učitelů byl od samého začátku právě opat Tajovský. Malý, drobný, chytré oči za silnými skly brýlí. Laskavý, trpělivý. Stejně jako Karel Otčenášek, ale ten měl dost starostí i beze mě, toho jsem se snažila obtěžovat svými dotazy co nejméně. Náchodský vikář Norbert Josef Zeman, přítel Václava Malého, který za ním rád jezdil do Broumova. Naše spolupráce začala v roce, tuším, 1993. Patřil mezi autory rubriky Slovo na neděli (společně s např. Františkem Lukešem nebo

Josefem Sochou). Domluvili jsme se na cyklu rozhlasových pořadů o unikátních barokních kostelech, které zanechali na Broumovsku osvěcení benediktini. V té době byly vesměs v přežalostném stavu. Sv. Markéta s dvěma věžemi v Šonově, nemá výčitka Heřmánkovice, Ruprechtice, kostely v samotném Broumově. Jejich tehdejší a současná podoba je nesrovnatelná. A je moc dobře, že farář Martin Lanži pokračuje, společně s četnými dobrovolníky, v jejich záchraně. Probošt poděbradský František Lukeš, studnice moudrosti a člověčenství. Co pořadů jsme až do jeho smrti natočili, příští měsíc to bude sto let od jeho narození. Už se těším, až o něm budu našim čtenářům vyprávět. Chci ho představit trochu jinak, jako milovníka hudby, literatury, výtvarného umění. Přítele Eduarda Hakena, Karla Svolinského, Viléma Příbyla, Josefa Vlacha, Jaroslava Seiferta a dalších umělců.

?? Během let jste projedila královéhradeckou diecézi tak, že ji znáte jako málokdo z věřících. Jsou momenty, které se vám navždy zapsaly do srdce?

Je jich za ty dlouhé roky hodně, ale jeden za všechny. Ten největší. Papež Jan Pavel II. v Hradci Králové. Necelý týden před touto zcela mimořádnou událostí jsem si vymknula kotník. Nevypadalo to dobře. Jenže už se nedalo nic dělat. Akreditace byly vydané a bezpečnostní

(Služebně na houbách pro mykologický pořad

(Křtiny praneteře Sáry, křtil Mon. Josef Socha

První rozhovor s biskupem Janem Vokálem pro ČRo Hradec Králové

S P. Davidem Boumou o věcech církevních i necírkevních

opatření přísná. Vzpomínám, že vedení redakce komunikovalo se současným senátorem Pavlem Fischerem, pracoval v roce 1997 jako tiskový specialista v Kanceláři prezidenta republiky. Řešení bylo jediné. Reportovala jsem z Velkého náměstí s nohou v ortéze, ale jestli mě to tenkrát bolelo, to si nepamatuju. Atmosféra u svatodušní katedrály byla neuvěřitelná, nadšení přihlížejících obrovská, ovace nebraly konce. Všude vlály žluto-bílé vatikánské vlajky, lidé k sobě, i přes to ohromné množství, byli milí a ohleduplní, potkala jsem spoustu známých tváří. „*Kdo neprožil, neuvěří. Kdo prožil, nezapomene,*“ řekl mně tenkrát náhodský vikář Norbert Josef Zeman. Přesně tak to bylo.

77 Když jste vstoupila do duchovních vod jako redaktorka, měla jste nějaký vztah k duchovnu, k Bohu? Věděla jste do té doby něco církvích, o křesťanech, o historii katolické církve?

Jen to, co mně řekla babička Milada. Zemřela, když mně bylo 12 let, moc jsme toho nestihly. Jako dcera vesnického kantora měla samozřejmě katolickou církev ve velké úctě. Ne povinně, ale zcela přirozeně. Nikdy ale o své víře nemluvila. To spíš vzpomínala na už zmíněného P. Jana Kohela, který jí byl rádcem a oporou v době, kdy zůstala po návratu z učitelské štace na Slovensku sama s malou dcerou. Mezi rodinnými památkami opatruji pohlednice, které si vyměňovali. Pan farář na jejich okraj

připisoval „pozdravy Květince“, moje máma byla křtěná Květa. Úctu jsem chovala a chovám k prosté víře kamenického kraje, který charakterizovala modrá žula a mozolnatá dřina. A taky chudá osada Ležáky, jen kousek přes les za včelákovským hřbitovem. A zapomenout nemůžu na své jihočeské kořeny. Děda František, vorař a převozník v Červené nad Vltavou. Tamní románský kostel sv. Bartoloměje musel i s osadou ustoupit Orlické přehradě. Žebrová klenba jeho presbytáře je údajně nejstarší svého druhu v Čechách. Nevšimnout si nelze očíslovaných kamenů. Když se kostel ručně boural a znovu stavěl o 60 metrů výš, skládali ho právě podle těch čísel. Oltář bez obrazu, kříž na zdi. Také oni nesli svůj kříž, když museli opustit svoje domovy. Ti všichni jdou se mnou, celý život, a dojdou až na konec.

77 Měla jste také možnost setkávat se s biskupy. Co si z těchto setkání odnášíte?

Arcibiskupa Karla Otčenáška jsem obdivovala a milovala. Teta Marta, která se s ním znala už z opočenské mlékárny a později s ním putovala do Trmic a zpátky do Hradce Králové, mně jednou řekla ... „*on byl předobry*“. To je snad nejvýstižnější charakteristika muže, který působil dojmem hodného nebeského dědečka, ale přitom promýšlel velká teologická témata. Navzdory všemu a všem. Kardinála Dominika Duku jsem poprvé viděla v září 1998, když přijímal biskupské svěcení

z rukou arcibiskupa Karla Otčenáška. Ten den si dobře pamatuju. Měla jsem už v té době jistá privilegia, takže jsem se dostala hodně blízko. Vzpomínám, jak nový hradecký biskup, tehdy ještě černovlasý, ležel před hlavním oltářem v katedrále sv. Ducha. A první „velký“ pořad jsme natočili už krátce poté, a potom další a další. V biskupské rezidenci i později v arcibiskupském paláci v Praze. V únoru 2010 jsem byla jediný novinář v biskupské rezidenci, když společně se svými nejbližšími spolupracovníky a sestrou Evou čekal na oznámení svého jmenování pražským arcibiskupem. Pár týdnů poté jsem byla u toho, když při mši svaté v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha slavnostně převzal pražskou arcidiecézi. Vážím si jeho hlubokých znalostí, rozhledu, i vztahu k rodnému městu, na Hradec Králové kardinál Duka „nedá dopustit“. Poznala jsem to před pár lety, kdy jsme společně procházeli místa jeho dětství a mládí. Biskup Jan Vokál byl pro mě „velká neznámá“. Byla jsem sice mezi těmi, kteří byli na začátku března 2011 v kapli sv. Karla Boromejského v biskupské rezidenci svědky jeho jmenování 25. biskupem královéhradeckým, ale protože přicházel z Říma, neměla jsem šanci se s ním setkat. Poprvé jsme si hleděli do očí na tiskové konferenci, která předcházela jeho slavnostní intronizaci v katedrále Svatého Ducha v Hradci Králové v květnu 2011. Na první rozhovor s ním, navíc před zraky církevních hodnostářů a kolegů novinářů, jsem se připravila, jak nejlépe jsem dovedla. I tak jsem měla lehkou

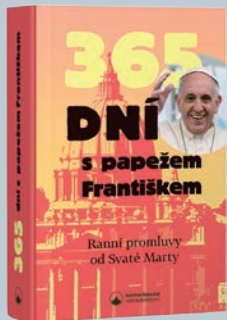
(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

365 dní s papežem Františkem

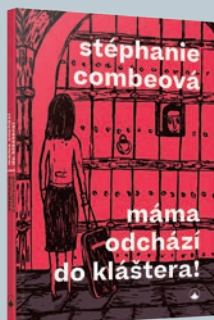
Ranní promluvy od Svaté Marty

Ranní promluvy papeže Františka z Domu sv. Marty jsou pojem. Papež se nebojí žádného tématu. Uvažuje o smrti, hříchu a ďáblu. O korupci, vzájemném pomlouvání i duchu tohoto světa. Nejvíce ale rozjímá o nekonečně milosrdném a milujícím Bohu. 400 stran, váz., 389 Kč

Stéphanie Combeová

Máma odchází do kláštera!

Humoristická novela s půvabnými postřehy ze života zaujme ty, kdo ve středním věku přicházejí o iluze, ale nechtějí vyhořet a ztratit ideály. Kláře bude čtyřicet. Doma má chápajícího manžela a tři zdravě zlobivé děti. Potřebovala by na chvíli vypnout, „dobít baterky“. Jako řešení se nabízí týdenní duchovní pobyt v klášteře... 144 stran, brož., 249 Kč

trému a myslím si, že jsem nebyla sama. Ale povedlo se, a byl to zážitek. Když pak začala naše spolupráce, bylo zřejmé, že rozhlasový mikrofon pan biskup zrovna nemiluje. Ale zvykl si, co mu taky jiného zbývalo. A k jeho cti budiž řečeno, že nikdy neprotestoval, když jsem měla, v zájmu co nejlepšího výsledku, profesionální připomínky. Nakonec, jsme z jednoho kraje, Hlinecko je naším osudem.

„Kam se ráda v naší diecézi vracíte?“

Na Včelákov. To pouto je silné, a čím jsem starší, tím více. Píšu o historii našeho rodu a bytostně cítím, že tam patřím. I když žiju v rodných Pardubicích, celý život jsem pracovala v Hradci Králové, tam jsem doma. A jednou zase budu. Včelákovský kostel, dostavěný v revolučním roce 1848, býval dříve vidět z daleka. Už když se přijíždělo k Miřeticím, bývala vidět jeho věž. Už dlouho není. Stromy vyrostly, mnohé se změnilo, ale kraj mých předků je moje jistota pořád. Ráda mám klášterní kostel sv. Vojtěcha v Broumově. Je nádherný, hodně jsem v něm prožila, i jako rozhlasová redaktorka natočila. A sv. Vojtěcha mám ve velké úctě, životní pouť světce z úsvitu našich dějin jsem poznávala v četných rozhovorech s proboštem Lukešem. Kostel sv. Vojtěcha v Broumově mám jednou provždy spojený s Norbertem Josefem Zemanem. Byl to on, kdo mně zavolal, když tam našli ostatky prvního královéhradeckého biskupa Matouše Sobka z Bilenberka. Jejich pravost potvrdil profesor Emanuel Vlček. Při jejich ukládání jsem poznala kardinála Miloslava Vlka a břevnovského arcipata Anastáze Opaska. To bylo v roce 1994. Pět let poté se v témže kostele našla vzácná kopie Turínského plátna, kterou pro něj roku 1651 získal právě Matouš Sobek. Taky moje úžasné setkání s charismatickým hercem Janem Třískou, i to se váže k broumovskému opatskému kostelu. Režisér Petr Hvižd tam natáčel svůj filmový debut, historické drama Řád. A Jan Tříška, bylo mu tenkrát 58 let, vidím ho před sebou v dlouhé klerice s řadou drobných knoflíčků, v roli kněze naprosto věrohodný, jako člověk laskavý a vstřícný. Bylo to báječné natáčení.

„V roce 2016 jste se stala významnou posilou redakce diecézního měsíčníku Adalbert, kam pravidelně přispíváte svými reportážemi. Dá se to přirovnat k práci u mikrofonu?“

Nedá. Témata si vybírám podobná, ale zpracování je zcela odlišné. Český jazyk je moje celoživotní láska, ne náhodou říkáme mateřština. Ale má svá pravidla, která je třeba ctít a dodržovat. Takže to, co zaznamená rozhlasový mikrofon, je v pouhém přepisu takřka nepoužitelné. Prostě jinak mluvíme a jinak píšeme. Čtenář neslyší odmlky, drobná zaváhání. Pan profesor Kovařík říkal, že posluchač chce být u toho, když se rodí myšlenka. Přesně tak to je. Ale do psaného textu se to převést nedá. A podobné je to s hovorovou češtinou. To, co při poslechu zní naprosto přirozeně, černé na bílém vypadá, že redaktor neumí česky. Na druhou stranu, v psaném textu lze mnohé ozřejmit podrobněji, nebo vysvětlit odkazem. Učila jsem se to docela dlouho. A dodnes si napsaný článek čtu nahlas, jako v rádiu.

„Měla jste někdy nějaký redaktorský sen?“

Splnil se mi sen, který jsem vlastně ani neměla. V roce 2017 jsem navštívila Indii. Předtím jsem ale léta snila o tom, že se jednou podívám do Afriky. Tajně jsem doufala, že tam někde za zelenými pahorky africkými se objeví vousatá tvář papá Hemingwaye. Ale všechno bylo jinak. Oslovili mě lidé z hradecké charity s nabídkou, abych s nimi navštívila místa, kam směřují prostředky z projektu Adopce na dálku. Diecézní katolická charita Hradec Králové ho zahájila v roce 2000. Měla jsem možnost pobývat jak v diecézi Bangalore, tak v diecézi Belgaum, a zažila jsem to, co běžný turista nepozná. Opojně vonící květinové věnce, které člověku zavěsí kolem krku, okuřování, obřadní zapalování svícňů. Prostě Indii se všim všudy. Ale pro mě byl nejdůležitější pocit hrdoosti na všechny ty obyčejné lidi, kteří si tady u nás vezmou „za svého“ indického školáčka, aby mu pomohli financovat školní docházku. Vzdělání je revoluce a budoucnost

◀ Rozhlasový mikrofón provázel Evu Zálešákovou celým profesním životem

◀ Pro mnoho dětí ze širokého okolí je tetou Evou

Indie, řekl nám biskup Bernard Moras. A přesně tak to je.

77 Jste zakládající členkou spolku Saeculum, který udržuje živý odkaz arcibiskupa Karla Otčenáška. Ostatně s ním jste se setkala mnohokrát.

A vždycky to byla setkání radostná. Byl jedním z mých učitelů, když jsem se začala životem církví jako novinářka zabývat. Laskavý, vlídný, nekonečně trpělivý. Já byla nepopsaný list, na který on ochotně psal písmenko za písmenkem. Měl drobný, později už mírně roztržený, ale vždy krásně čitelný rukopis. Z doby euforie a velkých nadějí se mi vybavuje obrovská radost, kterou měl z rekonstrukce biskupské rezidence a později jezuitské koleje, pojmenované Nové Adalbertinum. Vyprávěl mně jednou, jak rád jako malý kluk doma v Českém Meziříčí ministroval už v brzkém dětství. Dědeček z mamčině strany mu prý, když klečel, rovnal paty, aby je měl jako řádný ministrant. Stejně rád ale hrál už tenkrát fotbal. Kopací míč měl jako první kluk v rodném městečku. Za cikorku! Její výrobce tehdy tak odměňoval věrné odběratele. Měla jsem tenkrát na nádvoří zrekonstruované rezidence pocit, že mu oči září stejně jako kdysi tomu malému fotbalistovi. On se prostě uměl radovat. Když se klášter premonstrátů v Želivě změnil v internační tábor pro kněze a řeholníky, dostal se sice Karel Otčenášek do přísné izolace, ale

zároveň do skvělé společnosti. Pobýval tam mimo jiné s kardinálem Františkem Tomáškem a Mons. Antonínem Šuránkem. Často na něj vzpomínal, jeho modlitba začínající slovy „*Třebas nejsem hoden, přece vítej, Pane. Věřím, klaním se Ti, srdce díkem plane...*“, byla jím velmi oblíbená. O internaci samotné mluvil nerad. Já jsem jako šofér, říkával, ten taky musí hledět pořád dopředu a jen občas kouknout do zpětného zrcátka. Per crucem ad lucem - přes kříž ke světlu, tak většinou shrnul čtyřicet let nesvobody.

77 Našla jste v katolické církvi přátele?

Nejen přátele, ale také milé spolupracovníky. Především Mons. Josefa Sochu, dlouholetého generálního vikáře královéhradecké diecéze. Snad, že jsme z jednoho kraje, on je z Předhradí u Skutče, našli jsme k sobě cestu pracovní i lidsky. Sjezdili jsme spolu diecézi křížem krážem. Byl mým zasvěceným průvodcem po kláštrech, navštívili jsme, a posluchačům a poslůze čtenářům představili, četná i méně známá poutní místa. Vzpomínám na červenový den v roce 2013. Od rána bylo horko na padnutí a my se vydali po místech spojených s jeho životem. Začínali jsme v jeho rodné vsi pod hradem Rychmburk, kde pod klenbou jednolodního kostela Panny Marie Sedmibolestné Josef Socha vyrostl. Pokračovali jsme do Kutné Hory, kde jako mladý kněz kaplanoval. Kostel

sv. Jakuba, chrám sv. Barbory, kostel Matky Boží Na Náměti. Tady začal naplňovat to, pro co se rozhodl poté, co opustil dráhu profesionálního muzikanta. „*Pán Bůh někdy dá dary pro to, aby je člověk obětoval,*“ řekl mně tenkrát. Mnohokrát jsem si na ta slova vzpomněla. Následovala Grunta, kde měl první „svůj“ kostel, Kácov a nakonec, to už na jeho oblíbené Posázaví padal soumrak, Zbraslavice. Ten den mám stále v živé paměti. Připravovali jsme pořad k jeho sedmdesátinám, ale já měla pocit, že dárek jsem dostala já. Že jsem byla obdarovaná důvěrou člověka, jehož si vážím a s nímž se ráda kdykoliv znovu setkávám. Teď třeba na schůzkách našeho spolku Saeculum.

77 Když se ohlédnete za obrovským množstvím své redaktorské práce, jak byste to vaše celoživotní snažení charakterizovala?

Nevnímám to jako snažení. Poznala jsem za těch 45 let mého novinářského působení desítky lidí. Zcela výjimečných i docela obyčejných. Příběh každého z nich stál za zaznamenání. A setkání s nimi, ty byly za odměnu. Díky své profesi jsem měla možnost poznat rodnou diecézi i její proměny. Nebyly vždycky jenom k lepšímu, ale takový je život. A já se vždy snažila naplnit ten můj tým, co jsem uměla nejlépe – příběhy lidí.

Zahajujeme cyklus úvah nad jednotlivými články Kréda. První zamyšlení se bude týkat naší schopnosti vnímat Stvořitele.

Úvahy nad Krédem (1)

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného.

Naše zamyšlení zahájíme exoticky, neboť víra, že vesmír a svět není jen sebeorganizací hmoty, ale dílem Božím a darem člověku, spojuje křesťany nejen se židy a muslimy, ale též s mnoha dalšími, včetně mnohých vyznavačů indických náboženství. Ve své básni Česání ovoce oslovuje bengálský básník Thákur jakéhosi Mistra a Cizince a záhy je patrné, že ve své písni hovoří ke Stvořiteli. Autor se nejprve vyznává ze své slepoty, jež mu bránila rozumět Stvořitelovým znamením, nyní však chápe, co mu chce říci. Poslechněme si jeho modlitbu:

„Hrst prachu mohla ukrýti tvé znamení, dokud jsem neznal jeho významu.

Nyní, když jsem moudřejší, čtu je ve všem, co je dříve skrývalo.

Je namalováno na květných plátkách, třpytí se na zpěněných vlnách, je vztyčeno na vrcholcích hor.

Měl jsem tvář od tebe odvrácenou, proto jsem četl písmena opačně a nechápal jsem jejich smyslu.“

Hinduista a nositel Nobelovy ceny za sbírku Gitándžali se raduje, že znamení přírody, která mu ukrýval zvířený prach, umí nyní číst. Nejprve však měl „tvář odvrácenou“, proto „četl písmena opačně“. Nevěděl, že svět je knihou a neuměl v ní číst, znamení lásky mu zůstávala ukrytá. Čtenáři možná vytane na mysli obraz člověka, jenž je v zrcadle zahleděn sám na sebe, a text, který je napsán za ním, vidí v odrazu opačně. Teprve když se otočí

a přestane se pozorovat, může písmena číst správně. Jak jinak rozumět Thákurovu verši: „Měl jsem tvář od tebe odvrácenou, proto jsem četl písmena opačně a nechápal jsem jejich smyslu“?

Víru ve Stvořitele nevyznáváme jen v kostele a nepíše se o ní jen v učených pojednáních. Teologické pojmy jako je creatio ex nihilo – stvoření z ničeho, jež se nikdy nestává minulostí, nebo třeba creatio continua – spojující autonomii stvořených věcí s jejich tajuplným rozvojem, je třeba spojit s procházkami... Každé roční období totiž nabízí setkání s krásou a mnozí právě proto vyrážejí do přírody, aby si proměny ročních období mohli vychutnat. Vnímají život a mocný pohyb jara, letní slunce, barvy podzimu či bílý spánek zimy. Nemylme se, patent

na tajemství přírody nemají jen genetici, biologové, ekologové a teologové. Stejná práva vyjádřit se k úchvatnému tajemství života mají i básníci a prostí věřící. A možná, že oni umí to nejdůležitější: otočit své nitro správným směrem, objevit skryté poselství, rovinu významu, smysl celku, zahlédnout za svým dílem skrytého Stvořitele... Příroda má pro věřícího člověka rozměr znamení. Jak praví klasik: „*Schläft ein Lied in allen Dingen...*“ – „*Spí píseň ve všech věcech...*“. Kde je píseň, noty a zpěváci, bude též skladatel a dirigent.

Jaro je časem, kdy se píseň probudí, v létě zazní v provedení velkého orchestru, na podzim utichá. Věřící hledí na přírodu a s úžasem a vděčností rozjímá o tajemství, které – a dejme ještě jednou slovo

Rabíndranáthu Thákurovi – „*je namalováno na květných plátkách, třpytí se na zpěněných vlnách, je vztyčeno na vrcholcích hor*“.

Kontemplace stvoření nás kromě úžasu a vděčnosti vede k odpovědnosti a činu. Víra objevuje dar, ze kterého vyplývá úkol: stává se hlubokým důvodem starostlivé péče o přírodu a životní prostředí. Někteří křesťanští myslitelé dokonce mají za to, že ekologický problém je teologické povahy. Uvažují následovně: pokud lidé nemají vertikálu smyslu, existenciální přesah, náboženský cíl, který se po tisíciletí popisuje biblickou metaforou nebe, je planeta země a příroda na ní vážně ohrožena. Člověk přestává být správcem země odpovědným Stvořiteli a budoucím generacím, a stává se vykořisťovatelem, plnitelem – konstruktérem pyšné civilizace bezohledné spotřeby, po které zůstává spoušť. „*Nechali jsme nebe andělům a vrabcům*“ a zemi necháváme dalším generacím ve strach nahánějícím stavu. Obojí spolu zřejmě souvisí.

Víra chápe lidský život jako pouť. Člověk je viator – bytí na cestě. Nemělo by však být pravdou, že křesťan na tomto světě nechce žít, že ho život netěší a že pohledem náboženského blouznivce zírání kam si do zaslavní a je mu jedno, co zůstane rozdrceno botou mířící k „*hodnotám věčným*“. Naopak. Lásky k Bohu a k bližnímu přináší otevřené srdce pro všechny. Pokud říkáme pro všechny, máme na mysli vše živé: lidi, zvířata, rostliny a také neživou přírodu, která si též zaslouží úctu jako stvoření Boží. Na konec naší úvahy nechme promluvit v modlitbě básníka Jakuba Demla, který by zájemce o spiritualitu mohl učít umění vidět lépe než kdokoli jiný: „*Bože, mstiteli šípových keřů a topolů, milovníče lip a jeřábů a čmeláků a slaviců, čistý Bože, příteli chudých...*“ Bohu není lhostejný jediný vrabec, jak výslovně připomíná Ježíš, ani jediná ryba v Bečvě, natožpak jakýkoliv člověk – nenarozený či starý, opuštěný či vystrašený z Covidu. To vše se jasně ukázalo v Ježíši, jemuž věnujeme zamyšlení příští.

P. David Bouma)

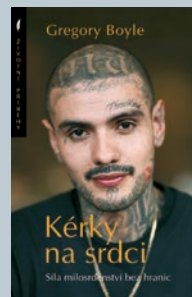
(Knižní tipy

Nakladatelství Paulinky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Gregory Boyle

Kérky na srdci: síla milosrdenství bez hranic

Americký jezuita Otec Greg je vynikající a vtipný vypravěč, který už více než třicet let pozhnaně působí mezi mladistvými členy gangů v Los Angeles. Zástupy proměněných životů jsou důkazem toho, že ví, co říká, a že evangelium není utopie. Brož., 336 s., 349 Kč

Anna Mátiková FSP

Expedice Bible: základní výbava

Nepřipadá vám Bible jako džungle? Nepřehledná, velká, plná nástrah? Pak se vám bude hodit průvodce, podobně jako při putování neznámou krajinou. Tato příručka upozorňuje na to, co v „biblické krajině“ stojí za „návštěvu“, varuje před nástrahami, jaké mohou číhat ve špatném stylu čtení, a též napovídá, jak vytěžit z „návštěvy biblické džungle“ co nejvíc. Brož., 179 s., 229 Kč

Mons. Karel Exner z Nové Paky oslavil v prosinci sté narozeniny

Své pětadevadesáté půlkulatiny slavil před pěti lety ještě během mše svaté uprostřed svých farníků. 21. prosince oslavil emeritní farář Karel Exner vskutku kulaté narozeniny. Sto let je opravdu požehnaný věk. „Sám se divím, že jsem se takového věku dočkal,“ říká pater Karel Exner, který se narodil ve stejném roce jako svatý Jan Pavel II. nebo bývalý královéhradecký arcibiskup Otčenášek.

Narodil se 21. prosince na sklonku roku 1920 v podkrkonošském Studenci do venkovské rodiny s malým hospodářstvím. Rodná chalupa stála poblíž kostela, kde už od útlého věku často ministroval a, jak sám často vzpomíná, cítil se tam jako doma. Jeho otec byl ve farnosti varhaníkem a strýc z matčiny strany, který záhy po první světové válce zemřel na tuberkulózu, knězem.

Na jeho rozhodnutí pro kněžství měla velký podíl jeho maminka, která ho ve víře vychovávala. Podle svých slov s přihláškou do semináře nijak neotálel. Na svá studia do Hradce Králové však nastoupil v neklidném období konce třicátých let.

Temné období války se promítlo jak do jeho studií v semináři, tak do jeho kněžského svěcení. To proběhlo 3. června 1944 skromně v seminární kapli pouze za účasti rodiny. Den poté na Slavnost Nejsvětější Trojice již oslavil mši svatou v rodném Studenci. Tehdy musel protektorátní úřady žádat, aby mu umožnili udělat primiční průvod z jeho rodného domu do kostela. Následné dva roky prožil jako kaplan v Jaroměři.

Jeho první farností se stala horská vesnička Horní Štěpanice. K farnosti patřilo více kostelů rozestavěných po kopcích. Službu administrátora ukončila po čtyřech letech nucená deportace do areálu v Želivi, kam

bylo na počátku padesátých let shromážděno velké množství duchovních. Kněží zde byli pod dozorem a veřejné sloužení mši svatých nepřípadalo v úvahu.

Po roce byl spolu s částí duchovních přemístěn do františkánského kláštera v Hájkách u Prahy, kde panovaly volnější podmínky. „*Měli jsme tam větší svobodu, mohli jsme sloužit i mše svaté. Nebyli jsme pod zámkem, ale zase nás tam školili školitelé z Prahy. Říkali nám, že si musíme uvědomit, že oni převzali moc ve státě, že teď budou vychovávat národ oni. My prý můžeme dosloužit babičkám a pro další generaci už prý nebudeme potřeba.*“ Po třech letech odloučení se mohl konečně shledat se svými rodiči, následně byl ale odvelen k PTP na Slovensko, kde spolu s ostatními spolubratry vypomáhal na stavbách. „*Pracovali jsme na stavbách, což bylo ještě dobré. Horší to měli ti v dolech. Strávil jsem tam rok a čtvrt, protože potom už tyto tábory byly zrušené. Pravděpodobně proto, že na to poukazovaly západní státy.*“ Po skončení této povinné služby mu ale státní souhlas udělen nebyl, proto si musel najít civilní zaměstnání. Práci našel v Zálesní Lhotě v továrně na sportovní náčiní. „*Vedoucím, který mě tam přijal, byl můj spolužák z gymnázia. Tehdy bylo těžké najít místo,*“ vzpomíná otec Exner. „*Měl jsem docela pěknou pozici, byl jsem tam skladníkem. V mezičase jsem se mohl modlit.*“ Po roce a půl, když

se mohl k aktivní kněžské službě vrátit, se opět stěhoval, tentokrát do Posázaví. Po osmnáctiletém působení ve Světlé nad Sázavou mu opět hrozilo odebrání státního souhlasu. Problémy nakonec vyústily v jeho odchod z farnosti do Hostinného na Trutnovsku. V Hostinném strávil šest let a v roce 1982 naposled vyměnil svou farnost a přesunul se do Nové Paky, kde žije dodnes.

V tomto místě zažil Sametovou revoluci, po které se opět vrátil například k veřejnému vyučování náboženství. Na novopacké faře se vedle něj vystřídal řada kaplanů. V roce 2005 od něho převzal povinnosti související se správou farnosti P. Pavel Kalita, který se stal administrátorem farnosti. Stalo se tak v roce, kdy Mons. Karel Exner oslavil 85. narozeniny. Nyní už přes dva roky slouží mše svaté pouze na faře, přičemž má kvůli svému věku povolení celebrovat vsedě. Od jeho příchodu do Nové Paky uplynulo v srpnu již 38 let. Karel Exner je i emeritním proboštem katedrální kapituly a kaplanem Jeho Svatosti. Město Nová Paka mu udělilo čestné občanství.

Jistě by se našlo mnoho lidí, kterým se otec Karel Exner zapsal během svého dlouhého kněžství do života. Jedni z nich jsou i manželé Tomášovi ze Studence, které od dával za svého působení v Nové Pace. Ovšem jejich vzpomínky na něj sahají až k samotným počátkům jeho kněžské služby.

Žehnání sochy, Česká Proseč, 2005

Ač tělo slábne, mysl je stále neúnavná

„Náš pantáta mu ministroval ve Štěpanicích, což byla jeho první farnost. On se ministrantům i mládeži hodně věnoval, proto ho taky zavřeli. Když byl poté v Hostinném, jezdili jsme za ním na mši a on nás pak vždycky vzal na faru a na starém magnetofonu nám pouštěl tehdejší moderní rytmické křesťanské písně, které sem doputovaly ze Západu,“ vypráví Mirka Tomášová. „Letos v únoru slavil náš pantáta 82. narozeniny, tak jsme se domluvili a přijeli jsme za ním na mši. On už seděl připravený ke mši a já jsem mu při příchodu řekla, že jsem mu přivedla ministranta. Takže stoletému knězi přísluhoval dvaosmdesátiletý ministrant z jeho první farnosti,“ pokračovala.

„Tatínek z mé strany byl o dva roky mladší než pater Exner. Kamarádili se spolu a oba chodili do Jilemnice do školy, tatínek na hospodářskou školu, pan Exner na gymnázium. Často tam spolu jezdili na kole. Když působil v Nové Pace, jezdili jsme k němu pravidelně každý měsíc ke svátosti

smíření. Ale každý asi zná ten pocit, že se někdy člověku nechce. On vždycky říkal: Je to stejné, jako když člověka bolí žaludek – musíš jíst, abys přežil.“ To mně utkvělo v hlavě,“ vzpomíná Jaroslav Tomáš a přidává i jednu kuriozitu: „V zimě jezdil do kostelů na lyžích. Dneska tam všichni kněží jezdí autem a on do Vítkovic a do Křížlic cestoval takto. My máme ty jeho lyže u nás doma. Když jsme byli v jeho rodné chalupě s koňmi pro seno, tak se nás jeho sestry ptaly, jestli nechceme lyže. Byly zabalené v papíru, takové klasické staré „jasanky“,“ vypráví manželé, jak přišli k dnes už památným lyžím studeneckého rodáka.

Jejich dlouhotrvající přátelství udržují i v poslední době, kdy patera Exnera často limitují zdravotní problémy. Minulý rok, když měl zápal plic, se za ním vypravili do nemocnice a dobře věděli, jakým dárkem mu udělat radost. „Pater Kalita říkal, že je v Jičíně v nemocnici, tak jsme koupili Plzeň a jeli jsme tam. On byl rád, že jsme přijeli,

posadil se na postel a byl najednou veselý, začal vzpomínat a vyprávěl.“

Se svými vzpomínkami se podělila i Ludmila Zigová, která je kostelnicí v Levínské Olešnici, kam pater Exner dojížděl řadu let z Nové Paky. „S panem proboštem jsem se osobně setkala poprvé, když mi zemřel tatínek a on přijel na jeho pohřeb,“ vzpomíná. „U nás v kostele sloužili hlavně kaplani, on jako správce farnosti jezdil spíše výjimečně. Bližší setkání přišlo až v době, když se stal výpomocným duchovním, poté začal jezdit pravidelně. Měl tu například i velikonoční bohoslužby a obřady. Spolu jsme se domlouvali na průběhu liturgie, on mi vždycky řekl svoji představu, řekl, co je potřeba připravit a zařídit. Sám byl vždycky perfektně připravený a dovedl i okolí připravit na to, aby mše byla důstojná. Nás, olešnické farníky, vždycky vyslechl a povzbudil. Dokázal i pochválit, například když se mu líbila výzdoba. Taky si nesmírně vážím toho,

že i v těch svých letech měl pochopení pro děti, včetně těch nejmenších. V Olešnici je malý kostel, takže měl pochopení, když tam děti běhaly nebo se jinak projevovaly. Snažil se naslouchat i problémům současných mladých rodin. Zajímal se, co děti, jak se jim daří ve škole ... To není v tomto věku obvyklé. Když jsme měli svátek nebo narozeniny, nikdy na to nezapomněl.“

Paní Zigová mluvila i o zkušenosti své dcery, která je v kostele varhanicí. „Řekl jí, že dneska by se hodila tato píseň a vysvětlil

proč. Takto ji vedl a dával rady, jak skloubit hudbu a liturgii. Často ji také vozil na mši autem. A nesmírně si pak vážil toho, když časem vozila na bohoslužbu ona jeho.“

Asi málokdo je v posledních letech panu proboštovi více nablízku než Marcela Nováková, která se o něj na faře denně stará. „Nejsilnější a nejradostnější bod dne, který se opakuje s každodenní pravidelností, je pro nás oba, popřípadě i pro návštěvy, které přijdou, mše svatá v deset hodin. Během dne otec většinou pospává, čte nebo se

modlí. Pan probošt čte hodně, snaží se nic nevynechat. Pročítá, myslím, zběžně všechna křesťanská periodika, která na faru chodí.“

„Z těch knih, které četl poslední dobou, můžu zmínit třeba Zázraky otce Pia, Mám klid ve svém svědomí, což je kniha o Miladě Horákové, kniha o P. Toufarovi, YKrvavé jahody, S Bohem v Rusku,“ vypočítává paní Nováková. „Neviděla jsem, že by se k přečtenému vracel, tedy krom Bible. Myslím, že si přečtené pamatuje.“

P. Karel Exner vzpomíná...

” Za svých 76 let kněžství jste prošel řadou farností, na kterou rád vzpomínáte a která se vám zapsala hluboko do paměti?

V ročníku na semináři nás bylo čtrnáct a už jsem sám. Dokonce i z naší třídy na gymnáziu, kde jsme byli silný ročník, jsem jediný naživu. Farností, která se mi velmi zapsala do života, byla Světlá nad Sázavou, kde jsem strávil osmnáct let. Pak jsem musel odejít, protože jsem byl v očích komunistické strany nežádoucí. Váže se k tomu taková historka. Do místní školy nastoupila nová ředitelka, která byla už vychovaná v tom novém duchu komunismu, opravdový kádr. Tehdy jsem ve škole učil mnoho dětí náboženství a ona tomu chtěla učinit přítrž. Na závěr školního roku svolala všechny rodiče na mimořádnou schůzi rodičovského sdružení. Jedna maminka mi ukázala svoji pozvánku a řekla mi, že bych tam měl taky jít, když učím. Chvilí jsem přemýšlel, jestli tam jít, aby z toho nebyly nepříjemnosti, ale nakonec jsem šel. Byla naplánována na 14. červen, protože od 15. června se podávaly přihlášky na náboženství na příští školní rok. Ve dveřích jsem náhodou potkal ředitelku a ptám se jí, jestli tam můžu být. Ona řekla, že ano. Šel jsem mezi učitele, protože

jsem tam jako učitel náboženství patřil. Na tuto schůzi si ředitelka připravila i speciální přednášku o ateismu. Říkala, že náboženství je škodlivé pro člověka, zvláště pro děti, protože ty se ve škole učí vědecké názory na svět a ne nějaké pohádky a mají potom v hlavě zmatek. Tímto doporučili rodičům, aby je nepřihlašovali k výuce náboženství. Za pár dní mi volal církevní tajemník a říkal mi, že jsem se dopustil provokace. Odpověděl jsem mu, že o ničem nevím, ale on měl na mysli právě mou účast na té schůzi rodičovského sdružení. Bránil jsem se, že tam jako učitel patřím a že mi i ředitelka dovolila, abych se zúčastnil. Poté mi volal kapitulní vikář, že mi chtějí vzít státní souhlas, ale že on se přimlouvá, aby mě jen přemístili jinam. Pověděl jsem mu, že pokud by to bylo možné, rád bych byl blíž svému rodišti. Odpověděl mi, že to má promyšlené, že půjdu do Hostinného.

” Vy jste byl ale režimu nepřijemný už dříve, prakticky hned od nástupu komunistů k moci.

Po únorovém převratu komunisté získávali stále větší moc. V první řadě se potřebovali zbavit lidí, kteří měli jiné názory, takže asi po roce jejich vlády, kdy převzali opatřetě do svých rukou, tak začali zavírat. Nejvíce byli zaměřeni na církev, protože ta byla nepřítel číslo jedna. Už tím, že odmítala komunismus jako ateistický režim.

Pro mě si přišli v roce 1950 v červenci, tuším pětadvacátého, ve čtyři hodiny ráno. Odvezli mě do Jilemnice, tam přibráli pana děkana Sedláčka. Jeli jsme na sever k České Lípě a tam někde v polích jsme nabrali dalšího kněze. Potom jsme jeli do Želiva. Celé léto tam přivázeli další kněze, my jsme byli mezi prvními, byli tam kněží z Čech Moravy i ze Slovenska, dokonce i jeden tajně vysvěcený biskup, což jsme samozřejmě nevěděli.

Po roce nás asi takových padesát vybrali, byl to plný autobus, a vezli nás do fran-tiškánského kláštera Hájek u Prahy, kde nás „školili“. Tehdy nám povídali, že co se křesťanství se nepodařilo za 2000 let, to se jim prý podařilo za dva roky – totiž odstranit ze společnosti vlky. Jeden kněz se ozval: „Vlky se vám podařilo odstranit, ale z lidí jste udělali hyeny!“

Po celou dobu kněžského působení jsme byli stále pod dohledem církevních tajemníků. Každý okres měl církevního tajemníka, který hlídal, zda kněz slouží pouze ve své farnosti. Když někdo chtěl třeba zastoupit nějakého nemocného kněze, musel požádat církevního tajemníka. Když to někdo udělal na černo, tak z toho byl vroubek, někdy i sebrání souhlasu, nebo zavření. Rozsudek pak zněl: „Pro maření státního dozoru.“ Takže se pak říkalo: „Dostal jsem ,mařenku““.

Paní Nováková zná i pravidelný denní harmonogram, který se otec Exner navzdory svému věku snaží dodržovat. „Z mé strany to obnáší měření glykemie a inzulínu, příprava léků, pomoc při oblékání i pohybu. A poté ve zkratce běžná péče o domácnost. U starého člověka to je i komunikace s lékaři. Před obědem otec krátce odpočívá, pak znovu následuje měření inzulínu. Pomoc potřebuje i s obědem. Poté zařídím vše potřebné a odcházejím domů. Večer přicházím před večerí, kdy otec Exner prožívá pravidelně každý

večer bohoslužbu i modlitbu růžence s rádiem Proglas. Ten je myslím jeho věrným společníkem mnoho let.“

„Příjemné zpestření dne bývá krátká návštěva, telefonát. Samozřejmě každý den je jiný, vše se řídí aktuálním zdravotním stavem,“ pokračuje Marcela Nováková.

„A co bych otci Exnerovi přála? K tomu, co je mu dáno, tedy duševní svěžest a zájem o vše aktuální za zdmi fary, mu přeji radost z každého nového dne, ale především

sílu s opravdovou důvěrou se odevzdat do milující Otcovy náruče.“

Ke všem přáním vzpomínajících přátel nezbyvá než připojit vděk všech farníků, které měl otec Karel Exner za šestasedmdesát let svého kněžství v duchovní správě a kteří se s ním v toto významné životní jubileum mohou spojit aspoň v modlitbě. Za jeho celoživotní dílo, šíření Božího slova a neustálou péči o duše putující církve mu patří srdečný dík a přání stáleho Božího požehnání a ochrany.

77 Zaujalo mě, že ve vaší farnosti v Horních Štěpanicích jste za vašeho působení teprve zaváděl proud a vašími dopravními prostředky tu bylo kolo a lyže.

Ve Štěpanicích jsem působil v letech 1946–50. Bylo to náročné, protože to je v horách. Po silnici to byla do okolních kostelů velká zajížďka, tak jsem jezdil přes kopec polními cestami, často na kole nebo pěšky, v zimě na lyžích. Ale líbilo se mi tam, bylo tam pěkně a farnost to byla živá.

Když jsem přišel, tak tam ani nebyla elektřina, takže jsem musel svítit petrolejkou. Pamatuju si, jak jsme kopali jámy pro sloupy elektrického vedení. Když ho zavědli do kostela a rozsvítilo se, lidé byli nadšení a říkali: „Jé, to je najednou světla.“

(P. Karel Exner je vždy obklopen lidmi

To je nádhera!“ Kostel jsme také museli vymalovat.

77 Knězem jste více než tři čtvrtě století. Za tu dobu se hodně proměnila i církev.

Během koncilu jsme poslouchali s uchem na přijímači, protože to strašně rušili, takže bylo těžké něčemu rozumět. Tehdy jsem byl ve Světlé. Tady v Nové Pace jsem potom zažil převrat a rok 1989. Svoboda vyznání byla skutečně obnovena, možná ještě ve větší míře než předtím. Za první republiky svoboda byla, ale byl tu velký vliv nacionalismu. Navíc národní církví byla Církev československá. Také se razilo heslo: „Zúčtovali jsme s Vídňi, zúčtujeme i s Římem.“ Prezident Masaryk, sám původně katolík, který se stal evangelíkem, řekl, že katolíci budou mít tolik práv, kolik si jich vybojují. Po roce 89 z toho církev vyšla dobře a měla dobré renomé. Bylo to znát i na přihláškách na náboženství. Opět jsem začal učit ve školách.

77 Máte tu poblíž telefon a knížky. Stále si čtete a voláte?

Ano, mobil mám a občas volám. Někteří přátelé za mnou přicházejí na mši svatou. Teď je to ale omezené, takže není tolik návštěv. Čtu si dost, pokud u toho neusnu. Právě tu mám rozečtenou výbornou knížku od kardinála Saraha.

77 Jak prožíváte své kněžské společenství na faře? Nyní s P. Pavlem Kalitou.

(Monserat, mše svatá, 2008

Každý kněz má svůj režim. Když člověk mění působiště, tak se to snaží udržet, ale ten nový může mít jiný názor, tak nezbyvá nic než ustoupit. Je potřeba respektovat jeden druhého.

Byli jsme v klidu, nikdy jsme se nehádali. Jsem rád, že mi poslouží, když potřebuji, je to náročné, asi už třikrát přišel i v noci a pomohl mi. Pravidelně mi píchá inzulín v deset hodin večer. Jsem za něj rád.

S P. Prokopem Brožem, který byl zde první kaplan za mého působení, jsme měli taky krásné soužití. Podobně se všemi kaplany. Když jsem byl před pěti lety nemocen se zápallem plic, přijel mě P. Prokop Brož navštívit až z Prahy. To bylo od něj moc hezké. Ale s Pavlem nám to opravdu klapě, jsem za to rád.

Unikáty a zajímavosti v královéhradecké diecézi

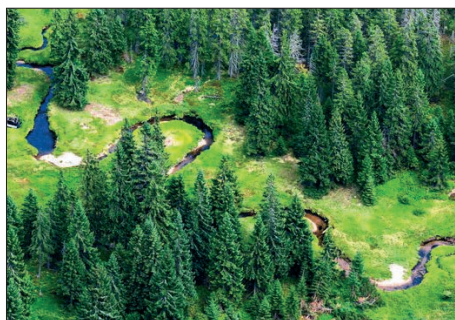
Turínské plátno v broumovském klášteře

Královéhradecké biskupství bylo založeno roku 1664, ovšem první biskup Matouš Ferdinand Sobek z Bilenberka (1618–1675) to neměl vůbec snadné. Hradec jako královské věnné město ho vytrvale odmítalo a bránilo se vzniku nové instituce ze strachu, že bude zkráceno ve svých právech a tím upadne jeho prestiž. Biskup na Hradec zahořkl a svoji přízeň věnoval benediktinskému klášteru v Broumově, kde v mládí studoval. Klášteru daroval kopii slavného Turínského plátna dovezenou z Itálie. (Pruh plátěné tkaniny, do které byl po sejmutí z kříže Pán Ježíš uložen do hrobu. Křesťané věří, že při zmrtyvýchvstání se do plátna otiskla podoba jeho těla, která je na látce stále zřetelná. Originál je uchován v Turíně.)

Tuto vzácnost uložil v první polovině 17. století do jedné z kaplí broumovského klášterního kostela, kde dobře ukryté upadlo v zapomnění a téměř po 350 letech (roku 1999) bylo znovu objeveno! Sobek z Bilenberka se posléze stal arcibiskupem pražským a nakonec se mu splnilo jeho poslední přání spočinout k věčnému odpočinku právě pod klenbou kostela sv. Vojtěcha v Broumově. Tuto unikátní památku lze shlédnout při prohlídce kláštera. Na světě se nachází kolem čtyřiceti podobných historických

kopíí, broumovská je však jediná ve střední Evropě.

Pouť na Sněžku a svěcení pramenů Labe

Biskup Talmberk vykonával svůj úřad velmi houževnatě a nezalekl se ani namáhavých fyzických výkonů. Rád konal prosebná procesí k zázračnému obrazu P. Marie Pomocné na Chlumek v Luži a na znamení kajícího chodil bos. V horských oblastech se za jeho života objevovaly různé projevy pohanství, a proto se roku 1684 jako první vysoký církevní hodnostář rozhodl, že vykoná pouť na Sněžku a při tom posvětit prameny Labe. Pouť se stala pověstná tím, že výpravu doprovázeli dva velbloudi, ukořistění při obléhání Vídně, které zapůjčil hrabě Morzin. Měli za úkol dopravit do hor objemný náklad skládající se z oltářní menzy a dalších potřeb pro bohoslužbu, jenže náročný výstup a drsné klimatické podmínky jedno ze zvířat nepřezilo. Přes různé obtíže a nepřízeň počasí se pouť zdařila a biskup nakonec ponořil kříž do labského pramene, což mělo velký význam pro upevnění katolické víry v kraji.

Podlažice a největší rukopisná kniha světa

Biskup Talmberk si oblíbil Podlažice, ležící nedaleko biskupského sídla v Chrasatí, bývalý benediktinský klášter, zničený

husity, po němž zbyly pouze rozvaliny. Podle pověsti měl na tomto místě vidění, jak ho dva mniši vybízejí, aby klášter obnovil. Biskup se tedy na samém konci 17. století pustil do budování monumentálního kostela sv. Markéty v barokním stylu, který však za svého života nestačil dokončit, přesto je ve zdejší kryptě pohřben.

Středověký klášter proslavilo dílo, které bývalo jeho majetkem a nese po něm jméno – Podlažický kodex neboli Codex gigas, největší rukopisná kniha na světě. Vznikla počátkem 13. století, její rozměry jsou 920 × 505 mm (s vazbou) a váží 75 kilogramů.

Na více než 300 pergamenových listech velikosti 890 × 490 mm obsahuje celou knihovnu: Starý zákon, Nový zákon, Kosmovu kroniku a řadu dalších děl. Podle vyobrazení ďábla na jedné stránce se jí také říká Ďáblova bible a existuje pověst, že byla napsána ďáblem za jedinou noc.

Kniha měla pohnuté osudy, stala se součástí pražského kabinetu kuriozit císaře Rudolfa II. a odtud byla na konci třicetileté války roku 1648 odvezena jako válečná kořist do Švédska a dnes je chloubou Královské knihovny ve Stockholmu. Ačkoliv se z kláštera do dnes dochovaly jen nepatrné zbytky zdí, je toto tajemné místo výjimečným místem duchovním.

Biskup Talmberk, nadšený hledač pokladů

Není divu, že jeden z jeho nástupců František Kryštof z Talmberka (1644 až 1698) propadl vášni hledání pokladů. Pokoušel se o to ve sklepení rodového zámku ve Vlašimi a chtěl proto získat také hrad Kunětickou horu, aby ji mohl prokopat. Ráznou přítrž tomu učinili krajsí úředníci, neboť se obávali, že hradu hrozí zkáza. Není však známo, zda jeho záliba byla někdy korunována úspěchem.

Návštěva papeže Jana Pavla II. v Hradci Králové

Dne 26. 4. 1997 navštívil papež Jan Pavel II. (dnes již světec) Hradec Králové. Stalo se tak na pozvání biskupa Karla Otčenáška, s nímž papeže pojilo osobní přátelství, v rámci jeho třetí cesty do naší republiky, při příležitosti oslav svatovojtěšského milénia. Jan Pavel II. sloužil na Velkém náměstí mši, které se účastnilo na 53 000 lidí. Papežská návštěva Hradce Králové byla unikátní, neboť papežové při svých apoštolských cestách nenavštěvují provinční města.

Kaple sv. Klimenta v Hradci Králové ukrývá tělo slavného světce. Kaple jako matematický rébus

Na Velkém náměstí v Hradci Králové stál od středověku kostelík sv. Klimenta, dříve považovaný za jednu z nejstarších svatyní v Čechách. Za biskupa Jana Adama Vratislava z Mitrovic (1677 až 1733)

byla gotická stavba již natolik zchátralá, že byla stržena a v letech 1714–1717 nahrazena barokní novostavbou. Důmyslný projekt svědčí o autorství Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Proporce stavby jsou totiž jakýmsi matematickým rébusem. Vnitřní šířka kaple se rovná výšce zdi až po korunní římsu a vnější výška kopule od římsy až po kříž na tíře je shodná s vnější šířkou kaple.

Kapli završuje kupole zakončená oválnou lucernou, nad níž se tyčí pozlacené papežské symboly – svatopetrské klíče a tiára. Kaple je totiž zasvěcena sv. Klimentu mučedníku a papeži, čtvrtému nástupci sv. Petra. Proto finančně přispěl na její stavbu i papež Kliment XI. Sv. Kliment byl uctíván jako ochránce proti moru a biskup Vratislav ho roku 1713, v době morové epidemie, ustanovil patronem diecéze. Svatoklimentská úcta v Hradci byla roku 1737 za druhého biskupa z rodiny Vratislavů, Jana Josefa, korunována velkým úspěchem, a to slavnostním přenesením ostatků světce z Říma do Hradce Králové.

Jana Croy)

A jedna navíc...

...redakce přidává ještě jednu skutečnost, hodnou rekordu.

Kostnice v Kutné Hoře-Sedlci

Kostnice je podzemní kaplí hřbitovního kostela Všech svatých, který byl původně součástí cisterciáckého opatství v Sedlci, založeného v roce 1142 panem Miroslavem z Markvartic. Poté, co podle pověsti jeden ze sedleckých opatů, který

do Jeruzaléma cestoval s diplomatickým poselstvím, přivezl z hakeldamského pole hrst hlíny a rozprášil ji na klášterním hřbitově, stal se tento hřbitov takzvaným Svatým polem, nejstarším ve střední Evropě. To vyvolalo zájem o pohřeb v Sedlci a tak se sedlecký hřbitov začal rozrůstat.

Po morové ráně roku 1318 zde bylo pochováno na 30 tisíc zesnulých, dalších 10 tisíc mrtvých pojal hřbitov během husitských válek. Po zrušení hřbitova na konci 15. století byly exhumované kosti uloženy vně i uvnitř podzemní kaple, kde je poloslepý sedlecký mnich v roce 1511 seskládal do velkých pyramid.

Na začátku 18. století byl kostelík upraven v souvislosti s celkovou obnovou kláštera podle koncepce opata Snopka a architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla (* 1677, † 1723). Stavbu bylo nutné staticky zajistit, proto Santini vestavěl štít mezi věže západního průčelí a stavbu vzepřel přístavbou západní předsíně. Ve stylu svého specifického architektonického projevu (tzv. barokní gotika) upravil i interiér, včetně návrhu výzdoby z kostí i dalších doplňků jako např. řezaných korun nad pyramidami, svícňů (fiál) aj.

Když v roce 1784 císař Josef II. rušil kláštery, zanikl i sedlecký klášter a hřbitovní kostelík se dostal do držení rodu Schwarzenberků z Orlíka. Jejich stavební mistr František Rint z České skalice provedl v roce 1870 mimořádně nápaditě výzdobu podzemní kaple pomocí kostí a lebek ze zmíněných pyramid. Kosti, které použil k výzdobě, dezinfikoval a vybělil chlorovým vápnem. Sedlecká kostnice – Memento Mori – jedinečně pojaté místo spočinutí téměř 60 tisíců těch, kteří zde byli před námi...

Setkání nad knihou Osobnosti České Skalice

Věra Vlčková je regionální historička, s jejímž jménem jste se už na stránkách našeho časopisu měli možnost setkat. Tentokrát jsme se sešli nad její obsáhlou publikací z roku 2014. Vydalo ji červenokostelecké nakladatelství Pavel Mervart a nese název „Osobnosti České Skalice“.

Mezi 70 portréty je také několik medailonů významných kněží z Českoskalicka, a právě ty vám chceme představit. Ve zkrácené, encyklopedické podobě, ale s vědomím, že jejich jména by neměla zůstat zapomenuta. „Úcta k rodákům a zasloužilým osobnostem je příznakem zdravého regionalismu a usnadňuje správně pochopit prostředí a tradici kraje. Čím lepší tradice a její představitelé, tím větší také je odpovědnost k přítomnosti.“ Napsala Věra Vlčková, středoškolská profesorka, sama původem z České Skalice, do úvodu svého úctyhodného díla.

Koho o vánočních svátcích zavedla procházka na Staroměstský hřbitov v Náchodě, mohl si povšimnout historického pomníku děkana Kašpara Lukavského. Je zasazený do fasády při pravé straně vstupu do kostela sv. Jana Křtitele. Nápis na desce byl ještě před pár lety značně nečitelný, pískovcový fronton oprýskaný, hrany římsy mechanicky poškozené, stav empírového náhrobku neodpovídal významu osobnosti, které byl určen. Při rekonstrukci hřbitova v roce 2016 naštěstí došlo i na citlivé restaurování náhrobku.

P. Kašpar Lukavský, syn náchodského učitele a varhaníka, se narodil 6. ledna 1783. Po absolvování benediktinského gymnázia v Broumově obdržel císařské stipendium, které mu umožnilo studovat v Praze filozofii a hudbu. Ve

třetím roce filozofického kurzu vstoupil do akademické legie arcivévody Karla, určené k hájení hranic proti Francouzům. V protinapoleonské legii sloužil do konce dubna roku 1801, aniž by ovšem zanedbával svoje studia. Po míru v Lunneville, kdy byla legie zrušena, zvládl semestrální zkoušky a podržel si i své stipendium. Zkušenosti z války obrátily mysl mladého muže – rozhodl se věnovat duchovní službě. Teologii studoval v Praze a v Hradci Králové, kde byl 24. srpna 1804 vysvěcen na kněze. Do roku 1816, kdy byl jmenován zámeckým kaplanem, sloužil jako kaplan při náchodském děkanství. V roce 1823 byl ustanoven farářem ve Chvalkovicích a v říjnu roku 1829 jmenován děkanem

Detail hrobu P. Hurdálka

v Náchodě. Kašpar Lukavský byl výborným hudebníkem, zasloužil se o rozvoj a zkvalitnění chrámové hudby. Byl rovněž členem významného náchodského hudebního sdružení – hudebního gremia, založeného v roce 1809. Zemřel 1. května 1845 v Náchodě a pohřben byl na tamním v úvodu zmíněném hřbitově.

Také místo posledního odpočinku nadšeného pěstitele jirinek Františka Hurdálka bylo dlouhá léta značně zanedbané. K důstojné opravě hrobu došlo až v nedávné době zásluhou českoskalického městského úřadu.

P. František Hurdálek, kněz a národní buditel, se narodil 6. dubna 1790 ve vsi Studnice nedaleko České Skalice. Studoval na bohosloveckém semináři v Hradci Králové, kde byl v roce 1814 vysvěcen na kněze. Krátce působil jako kaplan v Brandýse nad Orlicí, ale pro plicní onemocnění se musel duchovní služby vzdát a odejít do penze. V roce 1820 se uchýlil na faru v Malé Skalici, kde mohl žít pod ochranou Pfeifferovské fundace.

Tzv. malá fara, postavená v roce 1731, sloužila k ubytování penzionovaného kaplana (fundatisty), který už nemohl působit v duchovní správě. Fundaci v částce 5000 K učinil po 26 letech svého kněžství Jan Karel Bernard Pfeiffer z Broumova, úroky z této části připadaly fundatistovi. Jan Pfeiffer byl prvním

Detail hrobu P. Hurdálka

P. Vojtěch Ruffer

fundatistou, zemřel v 54 letech. František Hurdálka byl v pořadí jedenáctým.

Protože povinností spojených s místem fundatisty nebylo mnoho, hledal mladý intelektuál a horlivý český vlastenec i jiné uplatnění. Přes svou churavost byl velmi pilný a pracovitý. V zimě vázal knihy, v létě se věnoval pěstování květin a ovocnářství. Obnovil zahradu kolem fary, rozšířil ji a začal pěstovat nové, tehdy módní květiny – jiřinky. Shromáždil kolem sebe skupinu pěstitelů z blízkého i vzdáleného okolí, kteří se v roce 1836 dohodli na založení Jiřinkového spolku Královéhradeckého kraje se sídlem v České Skalici. Z jeho podnětu přistavěl Josef Steidler ve svém zájezdním hostinci (v sousedství fary) prostorný sál nad kočárovnou, aby se zde mohly konat Jiřinkové slavnosti. První výstava se uskutečnila v září 1837. P. Hurdálka

se na jejich konání podílel celých deset let. Setkávaly se zde významné osobnosti českého národního obrození. Tradice Jiřinkových slavností pokračuje do současnosti.

František Hurdálka byl také spoluzakladatelem první českoskalické školní a městské knihovny. Organizoval rovněž činnost českoskalických ochotníků, kteří pod jeho vedením každoročně sehráli několik her, vesměs od českých autorů.

Dvacet sedm let působil P. František Hurdálka v České Skalici, všemi ctěn a milován. V listopadu 1847 se rozstal a přes snahu lékařů mu ubývalo sil. Zemřel 1. prosince téhož roku. Pochován byl na tehdejší hřbitově u vstupu do farního kostela. Po zrušení hřbitova byl jeho hrob přenesen na jižní stranu kostela.

P. Vojtěch Ruffer, jehož otec byl švec, a tak se také on vyučil ševcovskému řemeslu, se narodil se 14. prosince 1790 v České Skalici. Bylo mu 17 let, když přišel do Prahy. Za podpory jiného českoskalického rodáka, vyšehradského kanovníka ThDr. Josefa Petra Václava Dittricha, u kterého našel druhý domov, mohl vystudovat staroměstské gymnázium a posléze arcibiskupský seminář.

Po vysvěcení na kněze v roce 1817 se stal Vojtěch Ruffer vikaristou při vyšehradském chrámu a jako katecheta se na školách věnoval výuce náboženství. Vedle povinností kněžských a pedagogických mu byla svěřena péče o kapitulní archiv, který uspořádal a kde získal mnoho poznatků pro svoji práci. Pomáhal i jiným českým badatelům, např. historikovi Václavu Vladivoji Tomkovi.

Fara v České Skalici, působiště P. Hurdálka a P. Ludvíka

Pamětní deska na faře

◀ Hrob P. Hurdálka a P. Ludvíka na českoskalickém hřbitově

◀ Fara v České Skalici, působiště P. Hurdálka a P. Ludvíka

V roce 1843 byl členy kapituly jednohlasně zvolen za kanovníka, v roce 1850 se stává děkanem, v roce 1858 je jmenován císařem Františkem Josefem I. proboštem vyšehradské kapituly. Vojtěchem Rufferem začíná nové období kapituly, kdy probošt opět trvale sídlí na Vyšehradě a je vždy české národnosti. Probošt Ruffer pečoval o zvelebení kapituly, zasloužil se o vybudování nové vyšehradské školy, kanovníckých bytů pro další členy kapituly. V roce 1865 koupil z vlastních prostředků na Vyšehradě dům, v němž zřídil chudobinec pro 60 vyšehradských občanů (dům čp. 65 ve Vratislavově ulici existuje dodnes). Byl jmenován prelátem Českého království, arcibiskupským konziliárním radou, konzervátorem pražského kraje, komandérem řádu Františka Josefa I.

P. Vojtěch Ruffer patřil mezi výrazně národně orientované kněze, byl přítelem Františka Palackého, některá svá pojednání z církevních dějin uveřejnil v Časopise českého muzea a Časopise katolického duchovenstva. Je rovněž autorem náboženských spisů.

Probošt Vojtěch Ruffer zemřel 15. června 1870 v Praze, pohřben je na vyšehradském hřbitově. Jeho pomník, umístěný na východní straně za kostelem, má tvar ploché pyramidy napodobením antické stély. Je to práce jednoho z posledních představitelů slavné rodiny Platzerů. Ostatky

probošta Ruffera byly později přeneseny do společné krypty proboštů a kanovníků ve hřbitovní kapli v arkádách.

Na jižní stranu kostela Nanebevzetí Panny Marie v České Skalici byl po zrušení hřbitova, který ho původně obklopoval, přenesen také hrob Josefa Myslimíra Ludvíka. Také jeho zanedbaný hrob a pomník byl opraven nákladem českoskalického městského úřadu.

P. Josef Myslimír Ludvík, jehož otec byl zámožný sedlák, se narodil 22. dubna 1796 ve vsi Dolany nedaleko České Skalice. Po absolvování benediktinského gymnázia v Broumově pokračoval ve studiu filozofickém v Litomyšli. Bohosloví

vystudoval v královéhradeckém semináři, kde byl 24. 8. 1819 vysvěcen na kněze.

Jako mladý student prožíval neklidné období napoleonských válek, nezapomenutelně na něho zapůsobilo setkání s ruskými kozáky, kteří v protinapoleonské koalici táhli Náchodskem, a v polovině srpna 1813 jich několik přenocovalo na otcově statku. Možná právě tehdy se začal rodit Ludvíkův zájem o historii, který ještě více podnítil dr. Josef Ladislav Ziegler, profesor v semináři.

V roce 1820 se stal mladý kněz Ludvík zámeckým a pak náchodským kaplanem. Během dvanácti let strávených v Náchodě vznikla nejen jeho literární tvorba, ale především se věnoval historickému studiu v náchodském městském a zámeckém archivu. Přátelské vztahy ho poutaly k P. Josefu Regnerovi, který nastoupil jako zámecký kaplan o rok dříve a se kterým sdílel stejný obrozenecký zájem.

V letech 1813-1847 působil jako duchovní ve Studnici, založil zde školní knihovnu, sepsal Paměti osady Studnické. Vedl četnou korespondenci s významnými osobnostmi českého kulturního světa, stýkal se s východočeskými vlastenci.

V roce 1846 se projevila u P. Ludvíka nebezpečná choroba jater, značně ztěžující jeho život a duchovní činnost. Ulehčením mělo být jmenování farářem na Boušíně, kde se však necítil nejlépe, zvláště po

přepadení fary zlodějskou tlupou, řádící v těchto místech. Zažádal o penzi, v říjnu 1848 byl dán na odpočinek a odstěhoval se do České Skalice. Po úmrtí P. Františka Hurdálka se uprázdnilo místo fundatisty. Bydlel na malé faře a pracoval pilně na sestavování svých historických sbírek. Především dokončení svého hlavního díla „Památky hradu, města a panství Náchoda i vlastníkův jeho“, které mělo vyjít u královéhradeckého nakladatele Jana Hostivíta Pospíšila. Osud rozhodl jinak, poslední den v roce 1856 se setkal se sourozenci v Náchodě, na Nový rok 1857 sloužil ještě odpolední mši v České Skalici. V noci byl stížen mrtvicí a zemřel. Pochován byl na tehdejší českoskalickém hřbitově.

O vydání životního díla P. Josefa Myslímyra Ludvíka se zasloužil novoměstský děkan Jan Karel Rojek, vlastenecký kněz a regionální historik. Rukopis svého přítele rozšířil a doplnil na základě vlastního bádání. Pomoc při vydání poskytl i historik V. V. Tomek. „Památky“ byly chápány jako první díl. K vydání druhého dílu – místopisu, který zanechal P. Ludvík v rukopise, nikdy nedošlo. Přesto je jeho dílo dodnes významným pramenem pro historiky regionu.

◀ Náhrobní kámen P. Ludvíka (exteriérové snímky Antonín Vlček)

„*Tak jako báseň, i život se hodnotí ne podle délky, ale podle obsahu.*“

Římský filozof, dramatik a básník Lucius Annaeus Seneca je autorem výroku, nadmíru výstižného k představení posledního duchovního, jehož život byl spojen s Českou Skalicí.

P. Karel Tomíček, nejmladší z pěti významných kněží, se narodil 9. ledna 1907 v Jilemnici. V Krkonoších prožil mládí, vystudoval gymnázium, na škole řídil studentský orchestr.

Po maturitě studoval na biskupském kněžském semináři v Hradci Králové. Také tam se věnoval hudbě, vedl pěvecký sbor bohoslovců. 29. 6. 1931 byl královéhradeckým biskupem Karlem Kašparem, pozdějším pražským arcibiskupem a kardinálem, vysvěcen na kněze. Od srpna do listopadu 1936 byl ustaven kaplanem v Náchodě. Následující roky působil jako nadporučík vojenské duchovní služby v československé armádě. Do České Skalice přišel v roce 1938. Byl administrátorem, místním farářem a později děkanem, kterým zůstal až do konce srpna 1955.

V České Skalici se P. Tomíček podílel nejen na duchovní správě farnosti, ale intenzivně i na společenském, politickém a kulturním dění města. Zvláště v době omezení společenského života za německého protektorátu se zasloužil o kulturní a duchovní činnost. Organizoval a režíroval ochotnické divadlo, poutní zájezdy do Malých Svatoňovic, na Svatou Horu u Příbrami a do Bozkova. Protektorátní správu si proti sobě popudil tak, že byl v dubnu 1941 na udání zatčen. Po sedmi dnech byl sice propuštěn, ale nadále zůstal sledován. V roce 1945 se stal členem Revolučního národního výboru v České Skalici, v roce 1946 kandidoval za lidovou stranu do Národního shromáždění. Po komunistickém puči v roce 1948 byl rozhodnutím ONV v Náchodě zbaven členství v českoskalickém národním výboru.

Celoživotním zájmem P. Tomíčka byla hudba. Po příchodu do České Skalice se zasloužil o generální opravu a rozšíření

varhan v chrámu Nanebevzetí Panny Marie. Dbal na kvalitu hudebního doprovodu slavnostních bohoslužeb, sám hudbu aktivně provozoval. V roce 1943 se stal dirigentem Městského symfonického orchestru. Za jeho působení se stal vynikajícím amatérským tělesem s vysokou uměleckou úrovní, se kterým pohostinsky vystupovali přední umělci z pražského Národního divadla. Orchester účinkoval na řadě koncertů i mimo Českou Skalici.

V listopadu 1954 byl děkan Tomíček jmenován sídelním kanovníkem v Hradci Králové a kancléřem biskupské konzistoře. Přesídlením do Hradce Králové však neskončilo dirigování českoskalického městského orchestru, na jehož zkoušky pravidelně dojížděl.

Zemřel 3. května 1958 ve věku nedožitých 51 let. Pohřben je na poučovském hřbitově v Hradci Králové v hrobce kanovníků.

Tečkou za setkáním s regionální historičkou Věrou Vlčkovou budiž ještě jeden citát. Použila ho v úvodu svého úctyhodného díla „Osobnosti České Skalice“. Jde o výrok jejího oblíbeného Karla Čapka. „*Veškerá lidská činnost, která směřuje k tomu, aby se cokoliv v našem světě zdokonalilo, usnadnilo a spořádalo, je kulturní.*“ (Lidové noviny 27. 5. 1928)

Varhany v naší diecézi (11)

Zámecká kaple Zjevení Páně ve Smiřicích a klášterní kostel sv. Anny v Žirči

Putování za dalšími varhanami královéhradecké diecéze nás zavedlo do Smiřic. Základní kámen zdejší zámecké kaple Zjevení Páně byl položen roku 1699. Za stavitele je považován Kryštof Dientzenhofer, i když některé prameny hovoří o Janu Blažejovi Santinim. Kapli dominuje vrcholné dílo Petra Brandla obraz Klanění tří králů z roku 1727, umístěný na hlavním oltáři.

Zámecká kaple Zjevení Páně byla pro svou výjimečnou architekturu prohlášena v roce 1996 národní kulturní památkou, od roku 2006 je národní kulturní památkou i oltářní obraz Klanění tří králů. Přímo proti němu usedl za varhany organolog a můj průvodce profesor Václav Uhlíř. O zdejších nástroji mnohé ví a mnohé s ním také prožil.

Původní nástroj postavil králický varhanář Kašpar Welzel v roce 1763. V roce 1907 varhany přestavěl Josef Vanický z Třebechovic. Ponechal pouze varhanní skříň a vestavěl do ní nový osmirejstříkový nástroj nevalné technické i zvukové kvality. Přitom zrušil původní vestavěný hrací stůl, celý nástroj posunul k zadní stěně kůru a zhotovil hrací stůl nový, volně stojící před varhanami. Pedálový stroj z prostorových důvodů umístil do boku kůru.

V roce 1918 převzal zámek ve Smiřicích stát a po roce 1950 zde sídlilo ředitelství Státního statku se specializací na velkovýkrmnu prasat. Když jsem zde v 70. letech 20. století pátral po varhanách, tak už se kaple začala opravovat. Bylo zde lešení, ale taky sklad obilí a sena, kterým jsem se musel prodírat, abych varhany vůbec našel. V té době byl nástroj již prakticky neopravitelný.

V souvislosti s celkovou rekonstrukcí kaple se po roce 2000 začalo uvažovat i o možnosti restaurování varhan a po výběrovém řízení byla zakázka zadána renomované firmě Kánský-Brachtl. Nádherně obnovené varhany jsem měl čest poprvé rozeznít na koncertě v roce 2009.

?? Jak náročné je vrátit varhanám jejich původní podobu, a hlavně jejich původní zvuk?

Funkční část varhan lze do značné míry rekonstruovat. Pokud se dá identifikovat původní dispozice a je možnost čerpat inspiraci z nějakého dochovaného nástroje stejné varhanářské dílny, není problém zhotovit konstrukčně věrnou repliku. Záleží samozřejmě na zručnosti a zkušenostech varhanáře. Poměrně snadno lze většinou restaurovat i povrchovou úpravu varhanní skříně.

Horší je to s napodobením původního zvuku – s tak zvanou intonací jednotlivých rejstříků a s vyvážením celkového pléna nástroje. I když se někteří odborníci domnívají, že se dá restaurovat i zvuková stránka nástroje, jsem přesvědčen, že se hluboce mýlí. Materiál kovových

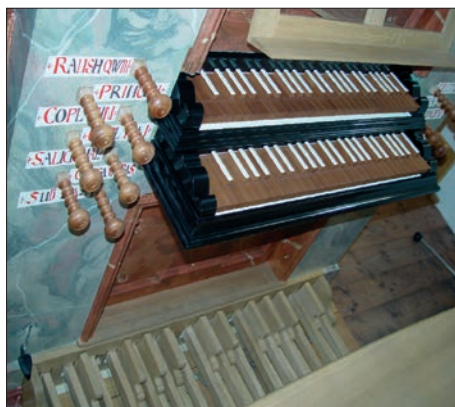
i dřevěných píšťal mění postupem času svoji strukturu, a tím se mění i zvukové vlastnosti. I kdybychom zhotovili věrnou repliku nástroje z materiálů 300 let starých a pracovali pouze s ruční pilkou a hoblíkem, autentického zvuku dosáhneme jen stěží. Konečnou zvukovou podobu totiž vždy vtiskne varhanám intonér, který je logicky ovlivněn vkusem své doby a těžko se může vžít do hudebního vkusu konkrétního barokního varhanáře.

Na varhanní skříni ve Smiřicích se našťásti dochovaly původní nápisy s rejstříkovým obsazením. Některé konstrukční prvky se pak čerpaly z varhan ve Smidarech, kde se dochoval nástroj od stejného varhanáře s podobnou koncepcí. Dalším zdrojem inspirace byl nástroj v Deštném v Orlických horách, který pochází rovněž z králické dílny a byl postaven dokonce ve stejném roce jako nástroj ve Smiřicích.

?? Jestli tomu dobře rozumím, tak restaurátorská práce je občas také prací detektivní.

Je to velmi zajímavá a někdy vskutku dobrodružná práce, která vyžaduje znalosti z mnoha oborů. Tu „detektivní“ část většinou zajišťuje diecézní organolog, který by měl mít přehled o všech nástrojích v diecézi a měl o nástrojích zjistit co nejvíce informací. Vyžaduje to nejen neustálé cestování po nástrojích, ale i pátrání v různých písemných pramenech, zejména v pamětních knihách a ve státních archívech.

Varhanář (restaurátor) by pak měl najít čas a chuť referenční nástroje prozkoumat a udělat si obrázek o práci varhanáře, jehož opus hodlá restaurovat. Každá

Varhany ve Smiřicích, hrací stůl

Varhany v kapli Zjevení Páně ve Smiřicích

Varhany v kostele sv. Anny v Žirči

varhanářská dílna má totiž svoje charakteristické rysy, někdy i manýry nebo chyby, které je zapotřebí brát při restaurování v potaz. Otázkou je, zda je zapotřebí za každou cenu vše do detailu kopírovat.

77 Ale zpátky k nástroji, u kterého sedíte a který působí příjemně komorním dojmem.

Nástroj působí komorním dojmem, ale jeho zvukový potenciál je obdivuhodný. Je zde k dispozici pouze 12 rejstříků, ale každý má ušlechtilý zvuk. V kombinaci s ostatními rejstříky vznikají další překvapivé barevné kombinace. I když je nástroj poměrně malý, skýtá bohaté možnosti jak pro sólovou hru, tak pro doprovod jiných nástrojů nebo zpěvu. Jednotlivé rejstříky jsou mistrovsky naintonovány a celkově pléno obdivuhodně naplní zdejší architektonicky krásný prostor.

Hrací stůl je vypracován do nejmenších detailů a myslím, že se mnoho neliší od podoby, která zde byla v roce 1763. Vidíme zde stylové inverzní potahy kláves se zdobenými bočnicemi, soustružená manubria, ručně psané popisy rejstříků (napodobené dle dochovaných fragmentů) i klasické mechanické spojky. Chod kláves je naprosto precizní a varhaník si tak může vychutnat různé nuance artikulace, čímž se hra stává stylovější a pro posluchače čitelnější.

Po vizuální stránce nástroj vypadá tak, jak by jej postavil Kašpar Welzel před 250 lety. Přesto se zde nejedná o pouhou snahu vytvořit dokonalou kopii starého nástroje. Kaple se využívá převážně ke koncertním účelům, a proto byl tónový rozsah rozšířen, aby nebyl varhaník omezen pouze na interpretaci barokního repertoáru, který se u nás v tehdejší době provozoval. Jedná

se zejména o doplnění některých pŕltónů v basové poloze. Přesto zde něco chybí. Je to pŕltón Cis, který se v době baroka prakticky nepoužíval a nenajdeme jej například ani v žádných varhanních skladbách J. S. Bacha. Touto malou vizitkou chtěl restaurátor naznačit, že nástroj není zcela univerzální a je vhodné se mu při výběru skladeb podřídít.

Podle mého názoru se firmě Kánský-Brachtl podařilo postavit skutečně mistrovský nástroj, který snese srovnání s nástroji renomovaných evropských varhanářských firem. Takové uspokojení ze hry a zvuku varhan zažije varhaník málokde.

77 Ze Smiřic vedla naše cesta do Žirče u Dvora Králové nad Labem. Se stavbou barokního kostela sv. Anny začali

vídeňští jezuité v roce 1668. 4. 11. 1703 ho vysvětil královéhradecký biskup Tobiáš Jan Becker. Dnes je kostel, i bývalá rezidence jezuitů, v majetku Oblastní charity Červený Kostelec, která tam zřídila útočiště pro lidi postižené roztroušenou sklerózou – Domov sv. Josefa.

Zdejší varhany, dvoumanuálový mechanický zásuvkový nástroj postavil roku 1829 Johann Antonín Barth z Dolní Olešnice. Použil při tom starší barokní varhanní skříň. Uvnitř varhan se dochoval dokonce vzácný nápis, který autorství varhan potvrzuje.

V roce 1906 nástroj dispozičně upravil Josef Koblík z Lomnice nad Popelkou. O tomto varhanáři jsme již několikrát pochvalně hovořili, ale na zdejších nástrojích se bohužel „podepsal“ ne příliš šťastným způsobem. Odstranil plénovrtovné rejstříky a místo nich dodal zvukově nezajímavé romantické řady. Nástroj postupem času chátral a několik posledních desetiletí byl již v havarijním stavu.

Díky finančnímu příspěvku od Krajského úřadu byly v roce 2008 zahájeny restaurátorské práce, které trvaly celých 12 let. Prováděl je jeden z našich nejlepších restaurátorů Dalibor Michek.

☛ Nástroj je to veliký. Když se podíváme na píšťaly, tak jsou určitě větší než běžná výška člověka.

Je to největší nástroj, jaký Johann Antonín Barth postavil. Z jeho dílny vzešlo více nástrojů, ale do dnešní doby se jich dochovalo jen sedm, z nichž funkční jsou už pouze dva – jeden v Žirči a druhý v Harrachově.

J. A. Barth (1767–1844) byl původně sedlákem a varhanářství se začal věnovat až po roce 1810. Není jasné, kde se varhanářskému řemeslu naučil, ale podle nevalné kvality soudím, že byl spíše samouk. Dílnu měl zařízenou v Dolní Olešnici a jeho syn, který živnost převzal, se po smrti otce přestěhoval do Pilníkovy.

☛ Zvonkohra v Žirči

☛ Náročná obnova varhan v Žirči byla nedávno zdárně ukončena. Co všechno se muselo vyměnit a opravit?

Restaurováním prošly prakticky všechny části varhan. V první etapě byly opraveny tři rozměrné klínové měchy, které jsou umístěny před vstupem na kůr. S těmi měl varhanář velkou práci, protože když je tam po opravě instaloval, musel nejprve podepřít uhnílé trámy, všechny tři měchy najednou vyheverovat, pak rychle zazdít nové trámy a měchy na ně spustit. Po té přišly na řadu vzdušnice, hrací stůl a samozřejmě píšťalový fond. Restaurována byla i barokní varhanní skříň, zdobená řezbami a figurální výzdobou. Na základě dochovaných nápisů uvnitř varhan bylo možné rekonstruovat původní dispoziční, což obnášelo výrobu několika nových rejstříků.

☛ Dalo se předpokládat, že po rekonstrukci budou znít jako za starých časů?

To je zajímavá otázka a několikrát jsme na toto téma hovořili s restaurátorem

Daliborem Michkem. Už po rozebrání nástroje bylo totiž evidentní, že Johann Anton Barth se s kvalitou práce mnoho netrápil. Nástroj navíc stavěl v období hospodářské krize, která po napoleonských válkách v Evropě panovala. V té době byla mimo jiné nouze o kvalitní materiály, zejména cín. Mnoho píšťal, které se obvykle zhotovují z cínu, nahrazoval Barth píšťalami dřevěnými, což se samozřejmě negativně projevovalo i na zvuku. Velmi nekvalitní byly ovšem i některé dochované cínové píšťaly, a ani po jejich restaurování by nebyla zaručena jejich potřebná zvuková kvalita. Po konzultaci s varhanářem jsme dospěli k závěru, že bude přínosnější zhotovit většinu kovového píšťalového materiálu nově.

Troufám si tvrdit, že tak dobře jako dnes nástroj nikdy nezněl a že by se stavitel Barth asi dost divil, jak kvalitně se dá varhanářské řemeslo provozovat. V nástrojích najdeme rejstříky, kde některé píšťaly jsou původní a mezi ně jsou vloženy novodobé kopie. Je to patrné zejména u některých dřevěných rejstříků. Přesto je zvuk těchto píšťalových řad poměrně vyrovnaný a nástroj jako celek působí kompaktním dojmem. Nástroj má v podstatě barokní dispoziční, ale po zvukové stránce již předznamenává nástup romantismu. Když jsem zde hrál letos v létě tradiční koncert v rámci Svatoanenských slavností, podvědomě jsem zvolil několik skladeb z tvorby Jana Křtitele Kuchaře. Byl jsem nadšený z toho, jak zde tyto skladby znějí přirozeně, jako by je skladatel komponoval na tomto nástroji. Ostatně z Chotče, kde se J. K. Kuchař narodil, je to sem necelých 30 kilometrů.

☛ Vedle varhan ukrývá kostel sv. Anny v Žirči ještě jeden unikát. Doslova a do písmene. Údajně jedinou zvonkohru svého druhu na světě.

Podle znalců je žirečská zvonkohra opravdu světovým unikátem. Dosud není známo, že by se podobný nástroj někde dochoval. Postavil ji varhanář německého původu (působící ve Slezsku) Johann Michael Roeder v roce 1732. Původně

byla zvonkohra v majetku hraběte F. A. Šporka, o kterém je známo, že nešetřil náklady na pořizování vzácných uměleckých předmětů a jeho velkou oblibou byla mimo jiné hudba.

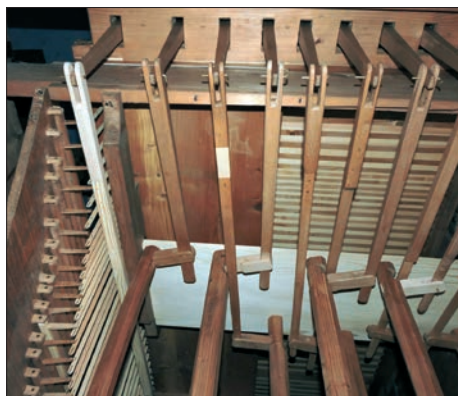
Z písemných zpráv se dozvídáme, že hrabě Špork vedl s jezuitou v Žirči soudní spor o stavbu Křížové cesty ze Žirče na Kalvárii poblíž hranic Nového lesa, kterou se jezuité zavázali postavit, ale se stavbou otáleli. Nakonec hrabě soud vyhrál a zvonkohru prý daroval žirečským jezuitům na usmířenou.

Je velké štěstí, že se zvonkohra dochovala do dnešních dnů. Jistě i díky tomu, že kostel byl od 50. let minulého století uzavřený, takže se o nástroji prakticky nevědělo.

Unikátní nástroj byl restaurován v roce 2008 díky štědrému sponzorskému daru obecně prospěšné společnosti Kryštof z Prahy a dotaci Krajského úřadu v Hradci Králové. Restaurování mechanické části proběhlo v ateliéru Českého muzea hudby v Praze, chybějící zvonky zhotovil zvonař Rudolf Manoušek.

☛ Tak teď už je jasné, že naše cesta od varhan ke zvonkohře měla svoji logiku. Nakonec ... postavil ji ne zvonař, ale varhanář. Jak se ale na takový nástroj hraje?

Zvonkohra je hudební nástroj, kde se každý tón rozeznává úderem na zvonek. Někdy se tomuto nástroji také říká zvonkový klavír (německy Glockenklavier). Je to tedy nástroj bicí, ale hraje se na něj

(Varhany v Žirči, ovládací mechanismus

prakticky jako na varhany. Vyžaduje to ale trochu speciální techniku, založenou na staccatovém úhozu. Do jisté míry lze ovlivnit i sílu tónu.

Zvonkohra v Žirči je zajímavá tím, že se zde hraje jak na kovové ploténky, tak na klasické zvonky. Na manuálové klávesy je napojena mechanika na způsob starého klavíru. Kladívka narážejí na kovové ploténky, podobné xylofonu. Nad manuálovou částí je posazena trojúhelníková uzavíratelná skříň, ve které jsou zavěšeny zvonky různé velikosti pro pedálovou hru. Rozsah manuálu i pedálu je podobný jako u varhan.

☛ Jaká hudba se dá na takový netradiční nástroj zahrát?

Konkrétní skladby na tento druh nástroje asi neexistují. Možná by se našla nějaká inspirace v zahraničí, například v Belgii nebo Nizozemsku, kde se dodnes koncertuje na velké věžní zvonohry. Při výběru vhodných skladeb se mi ale nejvíce osvědčily jednoduché skladby z období baroka a klasicismu. A vůbec nejlépe zde vyzní improvizace, kde se může hráč zcela přizpůsobit nástroji a vystihnout jeho přednosti.

Velmi zajímavé je také spojení zvuku varhan a zvonohry, kde se oba nástroje vzájemně doplňují a vytváří se tak zcela jedinečná barevná kombinace. Toto spojení mě také inspirovalo k natočení CD, kde bych rád předvedl ve spolupráci se svým synem každý nástroj samostatně a zároveň prezentoval i několik skladeb, kde zazní oba nástroje současně. CD by mělo vyjít příští rok k příležitosti 20. výročí založení zdejšího Domova sv. Josefa.

Zámeckou kapli Zjevení Páně ve Smiřicích a klášterní kostel sv. Anny v Žirči jsme navštívili v cyklu Varhany v královéhradecké diecézi. Naším průvodcem byl profesor Václav Uhlíř. Příště se s ním vydáme do kostela sv. Jakuba Většího v Jičíně a do kostela Narození Panny Marie v Hořicích.

Eva Zálešáková)

(Knižní tipy

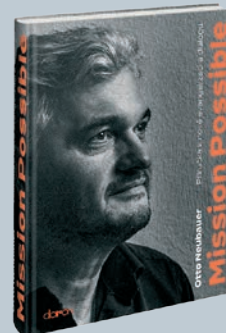
Nakladatelství Doron

Uhřetice 76, 683 33 Nesovice
Tel.: 517 367 656, doron@doron.cz
www.doron.cz

Otto Neubauer:

Mission Possible

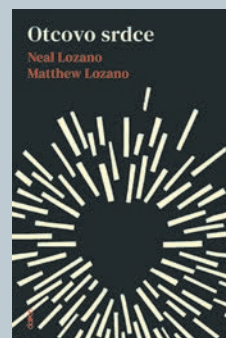
Průručka knové evangelizaci a dialogu

Misie je jako vaření – žádná kouzla, svede to každý! Cítíme ji jako „vůni slavnostní hostiny“, jak to nově definuje papež František. Tato průručka tedy může být považována za svého druhu kuchařku, protože misie je hodně podobná společenství u jídla a pohostinnosti. Stejně jako kuchař pokrm připravuje, sdílí i „misionář“ víru s druhými. 280 str., váz., 349 Kč

Neal Lozano, Matthew Lozano

Otcovo srdce

Kniha odkrývá životodárnou pravdu a krásu lásky Boha Otce ke každému z nás. Neal Lozano nám svým rozjímáním, životními příběhy i osobními modlitbami umožňuje snáz spatřit a zakusit něžnou lásku Otce, který je „Abba“ – „Táta“. 276 str., brož., 349 Kč

„Nauč nás počítat naše dny“: kalendář jako cesta biblické víry

Se vstupem do nového roku se nabízí zdánlivě banální otázka: Co je to kalendář? Po první odpovědi, že je to pomůcka k určování toho, v jakém dni, týdnu a měsíci se právě nalézáme, a kam si můžeme zapisovat narozeniny známých, pracovní schůzky a jiné pro nás důležité termíny, si můžeme položit otázku zásadnější, filozofickou. **Co je vlastně čas**, jehož plynutí si zobrazujeme kalendářem, a tím se ho snažíme nějak určitěji uchopit?

Klasická aristotelská definice, že čas je mírou změny, nás upozorňuje na to, že ono vzácné bohatství, kterého se nám mnohdy nedostává, ale jindy zase – třeba při vleklé nemoci – plyne ztrápeně pomalu, neexistuje samo osobě. Počítáním času jen konstatujeme, že vše v životě je v pohybu a my že potřebujeme mít nad ním kontrolu. A tak mít dojem, že jsme jeho pány.

Lidé si už v pradávných dobách všímali, že některé jevy se vracejí a opakují se s jistou pravidelností. Byly to astronomické jevy, ale také pravidelně se opakující větry nebo deště, období horka a chladu a v rostlinné říši pravidelné

cykly klíčení, růstu, plodů a odpočinku. Biblická zpráva o stvoření světa považuje slunce a měsíc za významné ne z toho důvodu, že dávají tomuto světu světlo, ale že jsou to svítily, které určující pravidelné časové úseky. „Větší svítidla“ vládne dni a „menší svítidla“ vládne noci (srov. Gn 1,16). Kdo určuje čas, ten vládne lidskému životu a všemu dění zde na zemi.

Pomiňme nyní zajímavé kalendářní soustavy starověkých kultur a zastavme se u starozákonního Izraele. Tam většinu termínů určoval lunární kalendář, který měl ale tu nevýhodu, že jednou za dva nebo tři roky musel vkládat přestupný

měsíc, zvaný druhý adar. Tato praxe je ovšem dosvědčena až v rabínské době. Vedle toho ale Židé ve všech dobách využívali také ročního slunečního cyklu, a to ke stanovení svátků, opakujících se jednou za rok. Jistě to souviselo s tím, že jejich slavení mělo základ v náboženském významu událostí souvisejících s rolnictvím a pastevectvím, jako je setí a prosba za vláhu, žně, vinobraní nebo přesouvání stád na místa pastvy. Také světová potopa je datována podle roků (srov. Gn 7,11; 8,13). A tak nás asi nepřekvapí, že některé zvláštní skupiny uvnitř židovstva – možná aby zvýraznily svou odlišnost od ostatních – používaly solární kalendář. Ten je dosvědčen u komunity v Kumránu

(Mexiko, sluneční kalendář Aztéků

(Pascha

u Mrtvého moře nebo v knize Jubileí či v první knize Henochově. To mělo mimo jiné za následek, že slavení Nového roku, Paschy (Velikonoc) a svátků stánků připadlo vždy na středu, tedy na čtvrtý den stvoření, v němž Bůh vytvořil nebeská tělesa. Kalendář měl tedy v Izraeli veliký náboženský a společenský význam. Svědčí o tom třeba rozhodnutí krále Jeroboama I. po rozdělení jednotného davidovského království vytvořit zvláštní svátek pro přinášení oběti, kterým se chtěl odlišit od praxe v Judsku (srov. 1 Král 12,32–33).

Ve starozákonním kalendáři lze rozpoznat cyklus sledující život v zemědělství a bohoslužebné slavení událostí, ve kterých se projevila Hospodinova péče o Izraele. V posvátných dnech se putovalo do místních svatyní, později do jeruzalémského chrámu. Staré biblické texty ukazují, že příležitostí k takovým poutím byly tři hlavní svátky, dva jarní a jeden podzimní. V izraelských „Velikonocích“ se později spojil původní pastevecký svátek pesach a zemědělský týden nekvašených chlebů (*macót*). Svátek „týdnů“ (*šavuót*, „letnice“) bylo díkůvzdání za první plody žně a svátkem stánků se otevírala nová zemědělská sezóna prosbou za déšť a vláhu. Biblický Izrael ovšem nevyznával čisté přírodní náboženství. Žil z vděčné paměti a díkůvzdání za mocné Boží činy, které se udály v jeho dějinách. Proto slavení *Paschy* bylo spojeno s vysvozením z egyptského otroctví, svátky týdnů (letnice) v pozdější době připomínaly dar Zákona na Sinaji a o svátcích stánků Boží lid vyznával Hospodinovu péči o jejich předky při putování pouští.

Dále Izrael slavil novoluní a šabat, jehož význam vzrostl především v babylónském vyhnanství, kde se stal významným identifikačním prvkem Božího lidu uprostřed cizích národů. Jistě nelze přehlédnout také v Lv 16 popisovaný fascinující rituál Dne smíření (*jóm kippúr*), jehož některé prvky, jako například vyhánění kozla do pouště, jsou určitě prastaré. Možná, že tento obřad původně sloužil k očistě svatyně. Je však jisté, že zvláště po exilu se stal jedním z nejvýznamnějších

dnů, protože každoročně přinášel usmíření lidu s Bohem.

Je zvláštní, že se Bible nezmiňuje o slavení Nového roku; alespoň odkazy v Lv 23,24 a Nm 29,1, které se později spojují s Novým rokem, nezmiňují jeho název. Lze si ale těžko představit, že Izrael by byl mezi ostatními starověkými národy jediný, kdo by neslavil tento důležitý přelom času. Je pravděpodobné, že pozdější biblické náboženství vytěsnilo všechny připomínky Nového roku kromě tajemného odkazu na „den jásotu“ (*jóm teru'áh*).

” .. záhy začali Ježíšovi vyznavači připomínat vrchol Ježíšova díla spásy slavnostněji jednou za rok. Někdy byl tento krok pocítován s jistými rozpaky, vždyť každá neděle je již slavením Kristova vzkříšení.

Jsou badatelé, kteří konstruují slavení Nového roku podle některých žalmů, zejména tzv. „intronizačních žalmů“ (Ž 93, 96–98) a pomocí srovnání s rituály jiných národů, zejména s babylónským svátkem akitu. Při této příležitosti se vyhlašovalo vítězství Hospodina nad kosmickým chaosem a jeho stvořitelská vláda. Je jisté, že témata stvoření a kralování přetrvávaly v pozdějším židovském svátku *róš ha-šannáh*. Zda ale už starý Izrael slavil takový svátek, to zůstane pouhou domněnkou. Je možné, že Židé později takový svátek zrušili, protože připomínal modlářské praktiky. Podle některých znalců také existoval svátek oslavující obnovu smlouvy; konal se prý každých sedm let (podle Dt 31,10–11). Ale jeho existence je ještě méně jistá než slavení Nového roku.

Mnoho dalších svátků, které dnes slaví židovská společenství, bylo zavedeno

později, v době rabínského judaismu, tedy poté, co přišel Ježíš Kristus. S ním ale přichází kromě mnoha dalších věcí zásadní průlom do chápání a prožívání času. Od počátku svého veřejného působení hlásal že „*se naplnil čas*“ (Mk 1,14). To dosvědčuje například také svatý Pavel, když v Listě Galaťanům prohlašuje: „*když přišla plnost času, poslal Bůh svého syna*“ (Gal 4,4). Teologové mluví o prolnutí časových perspektiv: v Kristu už očekávaná spása přišla, je přítomnou skutečností, ale současně stále čekáme na jeho druhý příchod ve slávě. Někdy se tento stav křesťanské existence vyjadřuje okřídleným rčením „*již a ještě ne*“. Tato skutečnost přináší do života z víry jisté napětí, které nelze úplně popsat nebo znázornit žádným modelem. Lze ho ale uchopit slavením liturgie, modlitbou, která je žitou vírou.

Z toho důvodu se průběh křesťanského roku, a tedy i liturgický kalendář, podstatně liší od pojetí času v občanském kalendáři nebo v kalendářích jiných náboženství. V křesťanském životě má plynutí času nový smysl. Zatímco starozákonní očekávání Mesiáše vzhlíželo více méně k budoucnosti, křesťanská víra nás uvádí do Mesiášovy přítomnosti. Skrze křest jsme již spojeni s Kristem. On je naše přítomnost. Je však přítomný v realitě naší pozemské časnosti. To si uvědomovali apoštolové, když začali po Letnicích kázat evangelium. Je pravda, že svatý Pavel – možná s trochou řečnické nadsázky – si vystačil se zvěstováním Kristova kříže, když mezi Korintany nechtěl „*znát nic jiného než Ježíše Krista, a to ukřížovaného*“ (1 Kor 2,2). Ale hlavní podoba apoštolského kázání, jak se nám dochovala v evangeliích, je Ježíšův životopis. Připomínání toho, co Pán za svého pozemského života říkal, učil, konal, se stalo způsobem, jak „*být s Pánem*“. Není třeba zdůrazňovat, že skrze tohoto historického Ježíše prozařuje v kanonických evangeliích ten, který je nyní živý ve slávě Otce.

Proto se křesťanský rok, liturgický rok, rozvinul jako žité evangelium. Jeho středem je velikonoční tajemství: Ježíšovo utrpení, smrt a vzkříšení. Od počátku

(Knižní tipy

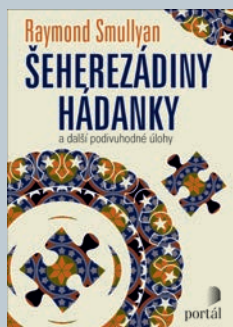
Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Raymond Smullyan

Šeherezádiny hádanky

a další podivuhodné úlohy

Kniha nabízí 225 hádanek různé úrovně obtížnosti, rozvíjejících logické myšlení, někdy vyžadují trochu matematiky, vždy ale postřeh a vtip. Na Šeherezádiny hádanky pak navazují staré historky s hlavolamy, hry s čísly, logické paradoxy a podobně. Kniha je určena pro všechny, kdo chtějí rozvíjet své myšlení a nenechat mozek zlenivět. Brož., 216 s., 299 Kč

Marshall Rosenberg

Nenásilná komunikace v praxi

Soubor kratších textů pokrývá širokou škálu témat od řešení konfliktů přes práci s hněvem, s duchovností či s láskou a vztahy až po výchovu dětí. Díky mnoha přepisům rozhovorů čtenář uvidí, jak metoda nenásilné komunikace funguje v praxi. Brož., 280 s., 349 Kč

církve je základním časovým cyklem křesťanů týden, který začíná „prvním dnem po sobotě“, dnem Páně (řec. *hé kyriaké hémera*, Zj 1,10). Ale záhy, v návaznosti na slavení židovské *Paschy*, začali Ježíšovi vyznavači připomínat vrchol Ježíšova díla spásy slavnostněji jednou za rok. Někdy byl tento krok pocítován s jistými rozpaky, vždyť každá neděle je již slavením Kristova vzkříšení. Tak například svatý Efrém v syrském prostředí hledal, co je v onom ročním slavení vzkříšení navíc a našel jeho nový rozměr ve spojení s prvním jarním měsícem coby příležitost opěvovat v Kristu nové jaro lidstva a světa. Tím zdůraznil, že Kristovo vzkříšení obnovilo nejen lidské srdce, ale celý stvořený svět.

Díky Matoušovi a Lukášovi, ale také Janovi, můžeme slavit další sváteční cyklus liturgického roku, křesťanské Vánoce. Ty mají u nás na Západě dvě ohniska: zpřítomnění noci Ježíšova narození a Epifanii, která zdůrazňuje Ježíšovo vtělení a zrození jako zjevení Boží slávy. Životu v Kristu také odpovídá ustavičná snaha o obrácení neboli změnu smýšlení (srov. Mk 1,15). Proto oběma velkým svátkům předchází kající přípravné období. V něm se učíme po vzoru božského Mistra duchovnímu boji a postoji, který

vyjadřuje celou křesťanskou existenci, totiž bdělosti.

Poslední liturgická obnova nazvala období mezi svátečními cykly „mezidobím“. Poněkud s politováním, ale bez staromilského sentimentu musím konstatovat, že je to určitý krok zpět od biblických základů liturgického roku. Prožívání „plnosti času“, stálé přítomnosti Kristovy, přece nemůže být žádným mezidobím či – jak praví latinský termín „*per annum*“ – dobu během roku. Když se někdo setkal s živým Kristem, ovlivní to celý jeho další život. Mudrci odcházejí po setkání s dítětem Ježíšem domů „jinou cestou“ (Mt 2,12). Apoštolové vycházejí o Letnicích do jeruzalémských ulic jiní, než jací ve strachu vcházejí do večeradla. Doba „*po zjevení Páně*“ a „*po Letnicích*“, jak znělo pojmennování oněch mezidobí před reformou, má bohatý obsah. Je to život ve světle epifanie Krista a v plnosti Ducha Svátého. V tomto bodě je možno trochu závidět našim odloučeným bratřím, kteří si tuto terminologii ponechali.

Závěr by měl být pozitivní a nadějný. Tak si přejme, kéž i právě započatý nový rok je pro nás *annus Domini* – „rok Páně“.

P. Jaroslav Brož)

www.rybuneutopis.cz
4200042406 / 5500

8. 12. 1995

25 let
Proglasu

8. 12. 2020

Pauline Jaricot, zakladatelka Díla Šíření víry bude brzy blahorečena

Pauline Jaricot se narodila 22. července 1799 ve francouzském Lyonu velmi zámožným a zbožným rodičům. Ve velmi nízkém věku zakusila Boží blízkost, nicméně během dospívání ji světský způsob života odvedl daleko od Boha. Když bylo Pauline 17 let, slyšela kázání o lidské marnosti. Slova kněze ji zasáhla tak hluboko, že za ním zašla do sakristie a ptala se, co má dělat, neboť patří k její ženské přirozenosti, že se chce líbit na prvním místě lidem. Kněz jí odpověděl, ať se snaží líbit na prvním místě Bohu – a potom teprve lidem. Pauline následně prožila velké vnitřní obrácení. Na Vánoce roku 1816 zasvětila svůj život Pánu a složila soukromě slib čistoty.

Pauline si přála vydat se se svým bratrem na misi, ale kvůli vážnému poranění nohy nemohla nikdy vycestovat. Založila tedy misijní společenství a začala pořádat drobné sbírky. Tento způsob pomoci misiím postupně nabíral větších rozměrů a v roce 1822 vznikla Společnost pro šíření víry. V roce 1826 Pauline založila také Sdružení živého růžence, který měl duchovně podporovat misijní i jiné dobré aktivity. Ke konci jejího života bylo ve Francii přes 2 miliony lidí zapojených v živém růženci.

Pauline citlivě vnímala také sociální křivdy. Založila podnik „Notre Dame“, v němž zaměstnávala dělníky a poskytovala jim důstojné pracovní podmínky. Podnik prosperoval, bohužel ale nakonec pronikli do jeho vedení nezodpovědní lidé a dokonce i podvodníci, kteří firmu zadlužili a přivedli ke krachu.

Pauline zemřela v bídě a zapomenutí, sužována mnohými nemocemi.

Její beatifikační proces byl zahájen v roce 1910 papežem Piem X. V březnu roku 2020 papež František uznal zázrak vykonaný na její přímluvu, a rozhodl o její beatifikaci.

Modlitba za blahorečení Pauline Jaricot

(podle francouzského originálu)

Pane,

Ty jsi vedl Pauline Jaricot k tomu, aby založila dílo Šíření víry a Živý růženec a svěřil jsi jí poslání přinášet Tvé světlo do dělnických rodin. Dej, ať brzy můžeme s celou církví slavit svatost jejího života. Kéž ve světle jejího příkladu vydává stále více křesťanů svůj život pro evangelium, aby lidé tohoto věku mohli objevovat Tvou nekonečnou Lásku projevenou skrze Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků.

Amen.

(Knižní tipy

Nakladatelství Petrimum

Objednat lze přes
Papažská misijní díla
www.missio.cz/materialy/publikace

Kateřina Štastná,
Hana Koukalová, Eva Muroňová

Pauline Jaricot – Malá holka, která vykonala velké dílo

Dětskou knížku vydanou u příležitosti chystaného blahorečení zakladatelky Papežského misijního díla šíření víry a živého růžence Pauliny Jaricot sepsaly autorky Kateřina Štastná, Hana Koukalová a Eva Muroňová a ilustroval ji Tomáš Velzel.

Podobně jako u knih věnovaných Matce Tereze a Terezii z Lisieux se jedná o bohatě ilustrovaný příběh převyprávěný do krátkých kapitol, který zahrnuje důležité milníky života a je doplněn o drobné úkoly a zamyšlení. Součástí je i detailní návod, jak se modlit misijní růženec. *Brož., 80 str., 137 Kč*

Národní kancelář Papežských misijních děl v ČR

Na Kropáčce 30/1
500 03 Hradec Králové
pmd@missio.cz
www.facebook.com/PapezskaMisijniDila

www.missio.cz

Pořid'te všem na zimu zbožnou četbu z FATYMu!

Nabídka tiskového apoštolátu FATYMu / A.M.I.M.S.

• Novinky

Jitka Krausová: Příběhy moudrosti Příběhy k zamyšlení a povzbuzení	20 Kč
P. Marek Dunda a kol.: Řekli svatí a to platí III. Další citáty blahoslavených a svatých	20 Kč
Jozef Luscoň: Anka Kolesárová aneb pravý vzor Život blahoslavené Anny Kolesárové	20 Kč
Nástěnný kalendář na rok 2021 z adoptivní farnosti Jeníkov v severních Čechách A4	35 Kč
z Vranova nad Dyjí A4	35 Kč

• Nejžádanější

D. J. Doubrava O. Praem, M. Dunda: Mozaika duchovní moudrosti Zajímavé citáty	20 Kč
P. Marek Dunda, P. Pavel Zahradníček (ed.): Dotyky nebe a země 7 šancí k zamyšlení	30 Kč
P. Marek Dunda: Hesla pro skvělý život Katechismus ve verších	20 Kč
Krokodýl aneb můžeš růst 36 impulsů pro růst lásky k Bohu i k bližnímu	15 Kč
Joseph Fabelle: Cena, kterou zaplatíš Skutečný příběh muslima, který se stal křesťanem	30 Kč
Jitka Krausová: Manželství – cesta ke svatosti Svatí manželé 20. století	40 Kč
Thomas E. Woods, Jr.: Jak katolická církev budovala západní civilizaci	180 Kč
P. Zahradníček: Dějiny, jak je možná neznáte 10 mýtů o křesťanství ve světle historických faktů	30 Kč
sborník: Jeníkov aneb prožito Čtivá svědectví z misijní farnosti v naší zemi	20 Kč
sborník: Ze života pro život Výběr nejlepších svědectví časopisu „Milujte se!“	20 Kč

• Pro děti a mládež

P. Josef Brtník: Příprava dětí s rodiči na svátost smíření...	15 Kč
Anna Balintová: Desatero Božích přikázání pro děti	5 Kč

Josef Janšta: Eliška a Vítá	15 Kč
O výchově	10 Kč
Od šikany ke spolu	40 Kč
Prázdniny bez tabletu	40 Kč
Mons. Ladislav Simajchl: Povídání o křtu	10 Kč
Omalovánky od ATER Jak dáváním zbohatnout	5 Kč
Šebestián Kubínek Pojď si hrát Stvoření světa	8 Kč
Sv. Václav	5 Kč
Sv. Zdislava	4 Kč

• Svati

P. Marek Dunda: Jak kázal Vianney o sv. zповědi	15 Kč
Tak kázal Vianney	15 Kč
I tak kázal Vianney	15 Kč
Promluvy svatého Jana Marie Vianneye	15 Kč
Z myšlenek sv. Jana Marie Vianneye	10 Kč
P. Marek Dunda a kol.: Řekli svatí a to platí... aneb citáty blahoslavených a svatých I. a II.	á 20 Kč
P. Marek Dunda (ed.): Sv. Alfons de Liguori: Návod na dobrý život	20 Kč
Jozef Luscoň: Do akce jde Titus	25 Kč
Sv. Jan Zlatoústý: Kázání 1. a 2. díl	á 20 Kč
P. Leo Zerhau: Krása a statečnost (legenda o sv. Markétě)	10 Kč

• Duchovní život

P. Marek Dunda a kol.: Příprava na svátost smíření dnes	25 Kč
P. Marek Dunda: Soužití či soužení? aneb ...	10 Kč
P. Jan Kabeláč: Základy křesťanské víry	5 Kč
P. Jiří Kaňa, Petr a Iva Fukalovi: Manželství od Boha nám dané	15 Kč
P. Martin Sedloň OMI: Doprovázení	10 Kč
P. Josef Soukop: Velký náčelník dává Základní kurz křesťanské nauky	15 Kč
Petr Šabaka: Pane Bože, co mám dělat?	12 Kč

Mons. Ladislav Simajchl: Desatero	10 Kč
Kázání z 1., 2., 3., 4., 5., 6. a 7. košíku	á 20 Kč
Láska pod lupou	15 Kč
Manželství v záběhu	10 Kč
Naše role při nedělní bohoslužbě	15 Kč
Stáří	10 Kč
Život z víry	15 Kč

• Modlitba

P. Marek Dunda „... a nezapomeň na modlitbu“	7 Kč
Sedm kajících žalmů	5 Kč
P. Josef Havelka: Rozmlouvej s Bohem	5 Kč
Mons. Jan Peňáz: Biblický rozjímavý růženec soubor Pět křížových cest	5 Kč 10 Kč

• Historie

Jaroslav V. Polc: Jan Hus v představách šesti staletí a ve skutečnosti	30 Kč
William Brinkley: Útěk sestry Cecilie	20 Kč

• Z jiného soudku...

P. Marek Dunda: Dědictví otců zachovej nám, Pane aneb...lidové misie s FATYMem	15 Kč
Kolektiv autorů: Luštěníny a la Ferdinand (křížovky)	15 Kč
Mons. Jan Peňáz: Pouť do Říma od A do Z	20 Kč
Sestry dominikánky: Vaříme se sestrou Flavií	20 Kč
P. Leo Zerhau: Pověsti a příběhy z Podyjí	15 Kč

Tyto a mnoho dalších najdete na

www.amims.net

www.fatym.com

Objednávat lze za uvedený příspěvek na tisk a poštovné na e-mailové adrese: apoštolat@fatym.com nebo na adrese:

A.M.I.M.S.
Náměstí 20
PŠČ 671 03
Vranov nad Dyjí
tel. 721 278 974

Tři králové přijdou! ONLINE

☛ Koledníci z Jilemnicka. Foto: Jakub Žák

I když tříkrálová koleda nebude znít ulicemi jako každý rok, přání štěstí, zdraví, dlouhá léta a novoroční požehnání koledníci přesto přinesou do Vašich domovů i navzdory Covidu-19. Jsou připraveni na koledu s rouškami i online **od 1. do 24. ledna**, a dodrží veškerá opatření, aby ochránili sebe i Vás dárce.

„Vir zasáhl i do příprav tradiční Tříkrálové sbírky. Koledníci možná zavítají v rouškách s požehnáním i k Vaším dveřím, ale určitě se s nimi můžete setkat online a podpořit charitní projekty. Děkujeme Vám za veškerou přízeň a podporu. Pomáháme nemocným a potřebným, jak můžeme, i v době covidové. A věříme, že se brzy budeme moci zase setkávat jako dřív. V novém roce Vám přejeme hlavně pevné zdraví!“ říká Aneta Maclová, ředitelka Diecézní charity Hradec Králové.

O koledu nepřijdete

Tři králové přijdou!... a v lednu zazvoní u Vašich ONLINE dveří. Prosím, pozvěte je dál a pusťte si koledu na www.trikralovasbirka.cz. Až Vám koledníci zazpívají, přehrajte si požehnání, vyberte si dárek a jestli můžete, podpořte, prosím, Charitu, která pomáhá nemocným a potřebným ve Vašem regionu.

Prosím, pomozte s návštěvou online koledy také svým rodičům a prarodičům. A sdílejte online koledu na svém Facebooku nebo Instagramu jako každý správný KING.

Do sbírky můžete přispět také finančním darem do kasičky v charitních zařízeních, v kostelech, na úřadech a v obchodech, **nebo na účet Tříkrálové sbírky.**

Začněte i Vy nový rok dobrým skutkem! Děkujeme Vám!

Komu sbírka pomůže

Tříkrálová sbírka pomůže nemocným a potřebným především v regionech, kde se koná. Část výnosu poputuje na humanitární pomoc do zahraničí.

Hospicovou péči z výtěžku sbírky podpoří například Charity v Hradci Králové, Červeném Kostelci, Pardubicích, Poličce a Litomyšli. V Rychnově nad Kněžnou z příspěvků obnoví vybavení **Stacionáře sv. Františka**, kde pomáhají lidem s handicapem a seniorům. Na Náchodsku, Orlickoústecku i v dalších regionech z darovaných peněz podpoří **Charitní pečovatelskou službu**, která pomáhá potřebným i v době covidové. Charity v Trutnově, Dobrušce a Studenci z vybraných prostředků nakoupí **zdravotní pomůcky** na pomoc svým klientům terénních služeb. Oblastní charita Havlíčkův Brod z části výnosu sbírky pořídí **svozové auto pro imobilní klienty** centra Petrklíč. Na Jičínsku z tříkrálových darů podpoří **dobrovolnické programy** na pomoc znevýhodněným dětem, seniorům a handicapovaným.

Každá koruna pomáhá

O dalších možnostech podpory sbírky více také na zadní obálce Adalberta. Pozvánky na akce najdete v Kalendáři na str. 33.

Aktuální informace o koledování najdete na www.hk.caritas.cz a na webu Vaší Charity. Sledujte nás i na Facebooku a sdílejte dobré skutky se svými nejbližšími a přáteli!

Děti potřebují otevřenou náruč

Pro kluky a holky, které vyrůstají v pěstounské péči, a život se s nimi nikdy nemazlil, to platí dvojnásob. Bezpečné zázemí a podporu jim poskytuje také centrum Klubko Farní charity ve Dvoře Králové nad Labem. Díky Tříkrálové sbírce může zajišťovat odbornou pomoc, aktivity pro děti a vzdělávání až pro šedesát pěstounských rodin v regionu. Jednou z nich je i paní Eva, která sama vychovává tři vnoučata, a aktuálně je moc vděčná za pomoc s distanční výukou.

Koronakrizе zasáhla i do života pěstounských rodin, které teď potřebují daleko větší pomoc. Pěstouny jsou převážně babičky a dědečkové děti, kteří nemají zkušenosti s moderní technikou. A bohužel často ani nemají doma počítač nebo přístup k internetu. „V takových případech pěstounům pomáháme domluvit vhodný způsob distanční výuky se školou,“ říká Bc. Alena Šimková, vedoucí centra Klubko. Charita jim také zajistila ochranné roušky a v době mimořádných opatření byla s pěstouny neustále alespoň v telefonickém kontaktu.

☛ Děti z centra Klubko na společném výletě za poznáním. Mnohé z nich byly na táboře poprvé v životě. Foto: archiv FCH Dvůr Králové

☛ Bc. Aleně Šimkové, vedoucí centra Klubko ve Dvoře Králové, je práce s dětmi blízká už z předchozí praxe ve službě osobní asistence. Foto: archiv FCH Dvůr Králové

Prarodiče suplují svým vnoučatům rodiče, kteří z různých důvodů selhali. Nejčastěji je to problém s alkoholem nebo drogami. „Snažíme se pěstouny upozornit, aby při výchově svěřených vnoučat neopakovali chyby, které dělali u svých vlastních dětí, ale posunuli se dál,“ vysvětluje paní Šimková. Když děti ztratí rodiče po tragické události, rodina má tendenci se uzavřít do sebe. „Těžko přijímají odbornou pomoc, což pak může způsobit problémy zejména v době dospívání dětí. V takových případech jim nabízíme pomoc vhodného terapeuta,“ pokračuje vedoucí centra.

Pro děti v pěstounské péči pořádá Klubko tábory a víkendové pobyty, kde mají příležitost aktivně trávit volný čas a učit se také dodržovat režim. Někteří byli na táboře poprvé v životě a byl to pro ně velký zážitek a zkušenost.

„Chceme, aby se děti na našich akcích cítili bezpečně a přijímané. Mohou vzájemně sdílet i svoje příběhy,“ přibližuje Alena Šimková a doplňuje: „Připravujeme je také na dospělost, jak například hospodařit s penězi a vyhnout se nástrahám alkoholu a drog. I sport je skvělá průprava a motivace. Když na sobě budou pracovat, podaří se jim dosáhnout cíle.“

Příběh z Klubka

„Babičko, že mě tu nenecháš“ zní staré unavené paní v uších celou cestu vlakem domů. Byla se podívat na vnučku v Klokánku, kam ji odvedla maminka. Před čtyřmi lety ji, čím dál častěji, navštěvovali dospívající vnuci, kteří u ní nakonec zůstali nastálo. Byli doma zpravidla sami, neměli co jíst a co na sebe. Stále doufala, že se dcera stará aspoň o malou vnučku, ale marně.

Odpověď na otázku své vnučky znala paní Eva už na konci cesty domů. Věděla, že ji v Klokánku nenechá. S pomocí OSPOD byli zajištěni pěstounskými dávkami, protože soud všechny děti svěřil do její pěstounské péče. My z Klubka jsme jim pomohli najít a zařídit větší byt, kam se přestěhovali. Podporujeme babičku při výchově, pomáháme jí komunikovat s odborníky a školami, kam děti dochází, a v neposlední řadě prakticky pomáháme, když je unavená a potřebuje si odpočinout. (Alena Šimková)

Pěstounů je bohužel stále nedostatek, a tak se Charita snaží dělat i osvětu, jako byl například úspěšný Den pro pěstounskou péči v ZOO ve Dvoře Králové nebo program pro školy. Zájem žáků i učitelů je překvapil a už se těší, až bude možné v besedách pokračovat. Za téměř deset let svého působení pomohlo Klubko už spoustě dětí dát svému životu ten správný směr.

„Mám vždycky radost, když nás děti po čase navštíví a dají nám vědět, že se dostaly na vysněnou školu nebo založily rodinu,“ svěruje se Alena Šimková, která má doma také početnou rodinu.

Jana Karasová ☛

(AKTUALITY)**Pohni se „správným směrem“**

Polička: Tak zněla výzva, kterou oslovili učitelé tělocviku své studenty na Gymnáziu v Poličce. Účast nebyla povinná, tím spíše překvapí, jak aktivně studenti výzvu uchopili. Šlo o možnost zpestřit si distanční výuku a propojit sportovní aktivitu s dobročinným účelem. Pro dobrou věc se „hýbalo“ celkem 112 studentů, kteří vysportovali úctyhodných 11 310 Kč. Jejich aktivitu na finanční obnos proměnila partnerská firma Medesa. Částku se rozhodli věnovat na podporu služeb Oblastní charity Polička. Její ředitel Mgr. Martin Dvořák zaslal gymnazistům a pedagogům děkovné video za jejich šlechetný počín. I „covidové období“ může být časem soudržnosti a dobrých nápadů. Děkujeme! Více na www.policka.charita.cz.

Marcela Vraspirová)

Občanská poradna v Havlíčkově Brodě slavila 20. výročí

Havlíčkův Brod: Poprvé otevřela Občanská poradna při havlíčkobrodské Charitě své dveře 20. listopadu 2000 a od té doby zkušenosti profesionálové pomohli tisícům lidem z města i okolí. Ročně se na poradnu v Havlíčkově Brodě a její kontaktní místa v Humpolci a Světlé nad Sázavou, obrátí kolem 700 klientů. Nejčastěji s nimi řeší problematiku spojenou s dluhy, nebo otázky z oblasti pracovněprávních vztahů, rodinného práva, bydlení či ochrany spotřebitele. Poradenství poskytují lidem, kteří se se ocitli v nepříznivé situaci, i v nouzovém stavu aspoň po telefonu nebo emailem, dle aktuálních opatření. Více na www.hb.charita.cz.

Lubica Pleskačová a Monika Brothánková)

Sociálně terapeutické dílny pomáhají

Králíky: V dílnách Miriam pro lidi s handicapem v Králikách tvoří výrobky ze dřeva, mýdla, svíčky i šperky pro radost. Během roku vyrobili také dřevěné cedulky na dveře pro DCŽM Vesmír. Pro charitní sestry a pečovatelky ušili z prostěradel návleky. Pro Domácí hospic Alfa-Omega zdobili svíčky, které sestry darovaly pozůstalým rodinám pacientů. O adventu dárky z dílen vykouzly úsměv na tvářích babiček a dědečků v Domově důchodců ve Sloupnici.

Klienti se do dílen těší – na práci i na lidi kolem sebe a něco nového se naučí. „*Službu se stále daří zabezpečit i ze strany zaměstnanců, i když se sami potýkáme s nemocemi,*“ uvádí vedoucí Mirka Kopecká: „*Ale naši klienti nás nabíjí dobrou energií, jsou vděční, že sem můžou chodit a pracovat.*“ Výrobky z dílen jsou i k zakoupení v obchůdku. Více na www.uo.charita.cz.

Petra Hubálková)

(Na milém setkání za účelem předání šeku stvrzují úsměvem (skrytým za rouškou) všestrannou radost ze spolupráce (zleva) Mgr. Josef Dvořák (ředitel Gymnázia Polička), Mgr. Ladislav Král (vyučující tělocviku), Mgr. Martin Klepárník Ph.D. (manažer Medesa care) a Mgr. Martin Dvořák (ředitel OCHP). Foto: archiv Oblastní charity Polička

(KALENDÁŘ NA LEDEN)**Hradec Králové**

■ leden 2021, Zpívejte s námi tříkrálovou koledu

Zapojte se i vy do výzvy Oblastní charity Hradec Králové, natočte video s vaší koledou a pošlete na dobro@charitahk.cz. Sdílejte pak koledu i se svými nejbližšími a přáteli.

Více na www.charitahk.cz.**Pardubice**

■ 6. ledna, Slavnostní zahájení Tříkrálové sbírky

online na Youtube kanále.

Více na www.pardubice.charita.cz.**Hradec Králové, Choceň, Chrast a Dolní Újezd**

■ Výstavy příběhů z Indie

Za naše úspěchy vděčíme Vám – Hradec Králové (Obchodní akademie – venkovní výstava), Choceň (děkanský kostel sv. Františka Serafinského), Dolní Újezd (kostel sv. Martina)

Svět indických dětí – Chrast (děkanský kostel Nejsv. Trojice)

Poznejte příběhy úspěšných absolventů projektu Adopce na dálku hradecké Diecézní charity, které jsou plné výzev a odhodlání.

Více na www.adopce.hk.caritas.cz.

Dodatečné výsledky diecézní sbírky na charitu z neděle 19. 7. 2020

Farnost	Částka v Kč	Farnost	Částka v Kč	Farnost	Částka v Kč
Brandýs nad Orlicí	2 100	Ledeč nad Sázavou	4 780	Přelouč	1 531
Broumov	2 198	Libštát	1 450	Přepychy	1 816
Bystré u Poličky	7 149	Lipoltice	310	Rtyně v Podkrkonoší	2 450
Dobruška	12 103	Lomnice n. Popelkou	2 100	Rybná nad Zdobnicí	915
Heřmanův Městec	5 124	Luže	3 921	Slavoňov	9 000
Holohlavý	1 850	Malé Svatoňovice	4 660	Solnice	5 161
Horní Branná	1 540	Mříčná	965	Teplice nad Metují	401
Hostinné	2 000	Nová Ves n. Popelkou	1 500	Úpice	5 447
Hr. Králové - Nový HK	8 900	Nové Město n. Metují	8 794	Vamberk	3 110
Hronov	4 120	Nový Bydžov	730	Velké Poříčí	1 630
Jilemnice	4 084	Nový Hrádek	4 865	Voděradý	1 545
Jiřice	1 070	Opatov v Čechách	5 085	Zdechovice	190
Lázně Bělohrad	1 990	Polička	17 959	Želiv	1 820

Poznámky: V tabulce jsou uvedeny výsledky sbírky na Charitu ve farnostech, které zaslaly její výtěžek v době od 8. 9. do 10. 12. 2020. **Informace:** Ludmila Rychtářová – tel. 495 063 135.

Děkujeme všem dárcům za příspěvek a podporu charitní činnosti a také všem duchovním správcům za spolupráci a pozornost, kterou sbírce ve svých farnostech věnovali.

"Je to více než deset let, co jsem se zapojila do Adopce na dálku a mám s ní skvělou zkušenost.

Za tu dobu jsem mohla pomoci už dvěma dětem. A je to jeden z nejhezčích pocitů, když mi každoročně přijde dopis, vysvědčení a fotografie od dívčinky, která se díky Diecézní katolické charitě Hradec Králové může vzdělávat. Pro mne pár korun, pro ni zásadní životní šance.

Děkuji za tu možnost být součástí ověřeného projektu, který má skutečný smysl. Zkuste to taky."

Petra Hřebíčková
divadelní a filmová herečka

Dejte i Vy šanci indickým školákům na lepší budoucnost!

Zapojte se do projektu Adopce na dálku® na pomoc chudým dětem v Indii. Jejich vzdělání můžete podpořit i menšími jednorázovými či pravidelnými finančními dary. Děkujeme Vám!

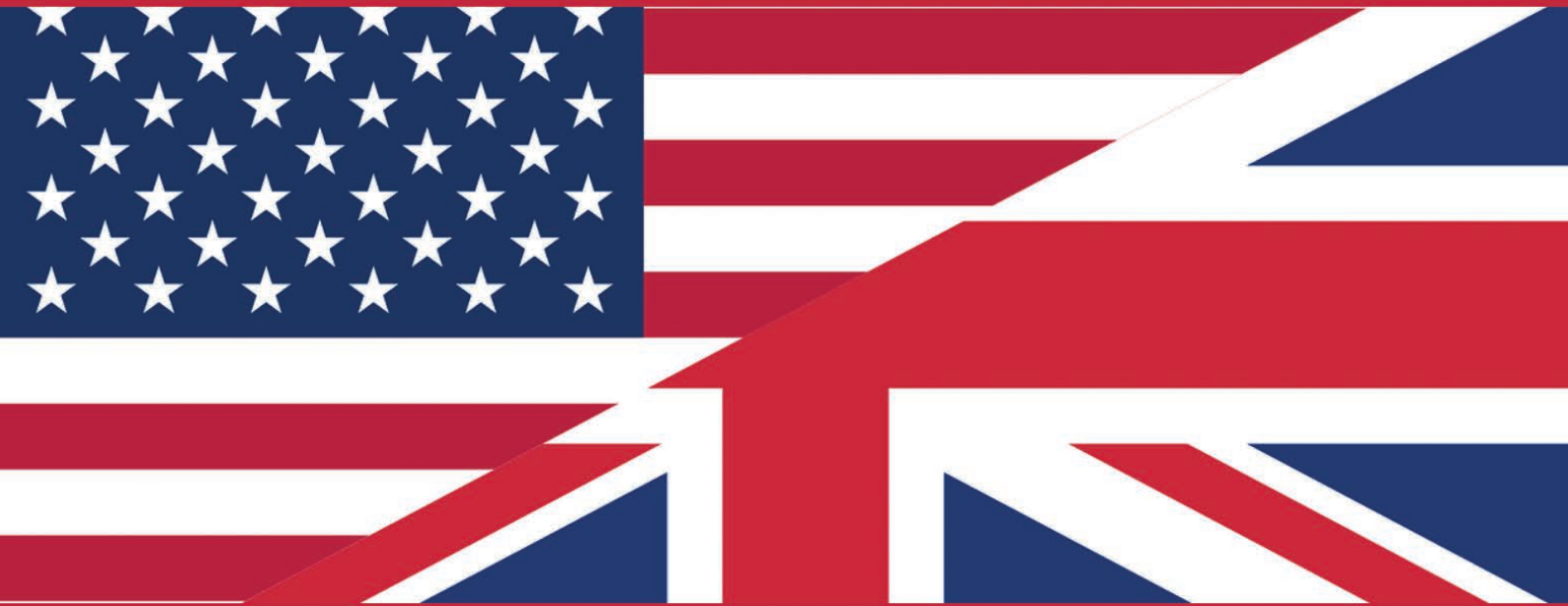
Kontakt: Adopce na dálku® – Diecézní charita Hradec Králové, adresa: Velké nám. 37, 500 01 Hradec Králové, tel.: 495 063 177 (135), e-mail: adopce@hk.caritas.cz. Více také na

www.adopce.hk.caritas.cz Facebook: [adopce.dchhk.cz](https://www.facebook.com/adopce.dchhk.cz)

NOVINKA!

ANGLICKÁ KONVERZACE PRO SENIORY

**PŘES TELEFON ČI SKYPE ZA DOTOVANOU
CENU A S 1. LEKCÍ ZCELA ZDARMA!**

- CHTĚLI BYSTE SI PROCVIČIT MLUVENOU ANGLIČTINU?
- HLEDÁTE ZKUŠENÉHO LEKTORA?
- CHCETE SI LEKCI NEZÁVAZNĚ A ZDARMA VYZKOUŠET?
- UPŘEDNOSTŇUJETE DOSTUPNÉ CENY PRO DALŠÍ LEKCE?

Nabízíme vám konverzační lekce angličtiny přes telefon nebo Skype s první lekcí zcela zdarma a následnými lekcemi za dotovanou cenu 60,- Kč/jedna lekce (1 lekce = 30 minut, lektor se věnuje pouze jednomu studentovi)!
Nabídka je určena pokročilým studentům.

V PŘÍPADĚ ZÁJMU SE NÁM NEVÁHEJTE OZVAT!
DIECÉZNÍ CENTRUM PRO SENIORY HRADEC KRÁLOVÉ
TEL.: 737 215 328, 734 435 360
E-MAIL: DCS@BIHK.CZ, WEB: WWW.SIMEON.CZ

TŘI KRÁLOVÉ PŘIJDOU! A ZAZVONÍ U VAŠICH ONLINE DVEŘÍ

Pozvěte je dál a pusťte si koledu na www.trikralovasbirka.cz.

Až vám koledníci zaspívají, přehrajte si požehnání, vyberte si dárek a podpořte, prosím, Charitu, která pomáhá nemocným a potřebným ve vašem regionu.

ZAČNĚTE I VY NOVÝ ROK DOBRÝM SKUTKEM!

Do sbírky můžete přispět také finančním darem do kasičky v charitních zařízeních, v kostelech, na úřadech a v obchodech, nebo na účet Tříkrálové sbírky.

KAŽDÁ KORUNA POMÁHÁ

DMS KOLEDA 30 (60 nebo 90) na číslo 87 777. Více na www.darcovskasms.cz.

Pomůžete i sledováním TŘÍKRÁLOVÉHO KONCERTU v neděli 10. ledna 2021 od 18 hod. na ČT 1. Vystoupí Anna K., Michal Hruza, Pokáč a další.

Více na www.hk.caritas.cz a u vašich Charit.

Sledujte nás také na Facebooku.

K+M+B+2021

DĚKUJEME VÁM!

Vinšujeme Vám hodně štěstí, lásky a hlavně pevné zdraví po celý rok 2021!

HLAVNÍ PARTNER

PARTNER

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

